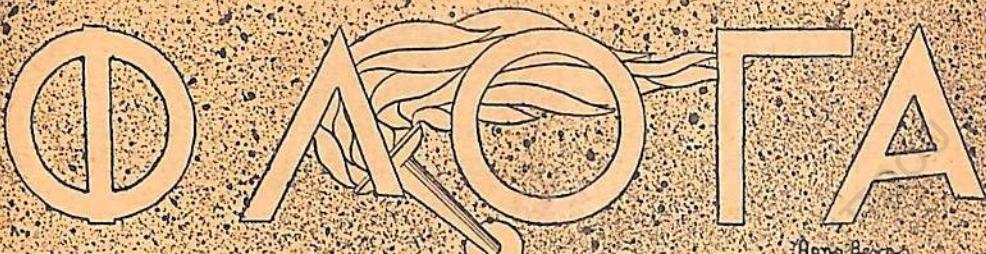

ΔΩΡΕΑ
Αδαμαντίου Αιαμαντή

ΤΟΜΟΣ Β' — ΤΕΥΧΟΣ 140 — ΤΙΜΗ: ΕΝΑ ΣΕΛ. ΓΕΝΝΑΡΗΣ 1945

Αρνος Βεζαρ

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΣΚΔΟΣΗ — ΤΣΥΚΡΟΥ ΑΝΟΙΑ

ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΠΕΝΑ — ΛΕΥΚΩΣΙΑ — ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΕΤΗΣΙΑ 10] - ΕΞΑΜΗΝΗ 5]-

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ»

ΤΟ ΘΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

“Αστραψε ό γήλιος όλοτρόγυρα,
μυριάκριβο διαμάντι κολλημένο
στή γαλανή κορώνα τοῦ ούρανοῦ.

Κορώνα ένοῦ βασίλειου δικαταμέτρητου,
ποὺ μόνο τὸ ἄφθαστο μοτέρ τοῦ ἀνθρώπινου τοῦ νοῦ
μπορεῖ νά διαπεράσει μιὰ στιγμὴ
μὲ γρηγοράδα κεραυνοῦ.

Δὲν τὸ χωρίζουν σύνορα, φραγμοί.

“Ἐνας ὄριζοντας ἀπέραντος μονάχα,
ποὺ ἀνοίγει κι’ ὅλο ἀνοίγει ὡς προχωρεῖς,
τὸ κυκλικό του σχῆμα στὸ διάστημα διαγράφει
πάν’ ἀπ’ τοὺς σκοτεινοὺς φραγμοὺς τῆς κολασμένης γῆς.

“Αστραψε ό γήλιος όλοτρόγυρα,
κ’ ἐφάνη τῶν πραγμάτων ἡ μορφὴ
κ’ ἡ σύνθεση τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς.

Καὶ μάτωσε ἡ ματιὰ τῆς πολυτάραχης ψυχῆς
μπρὸς στοῦ Φωτὸς τὸν Ἰλιγγό, ἀπ’ τοῦ Πόνου τὴν κορφή.

Μιὰ δίνη, δασῶν σκοτοδίνη,
πληθύνει κι’ ὁξύνει μὲ μιᾶς τὴν κραυγὴ
τοῦ σκλάβου τοῦ γίγαντα,

II.MI
CYPR
RARE

ποὺ τρίζει τὰ δόντια κι' ὄρμα καὶ βαρὰ
ζητώντας ψωμί, Λευτεριὰ καὶ Χαρά.

“Ἐνα φῶς ζωηρό, ματωμένο,
τὸν ἀκάνθινο δρόμο τοῦ δείχνει.
Δυὸ μάζες ἀντίθετες – ἀγεφύρωτοι κόσμοι –
σ' ἐν' ἀγώνα ζωῆς καὶ θανάτου ριγμένες,
πολεμοῦνε, χτυποῦνται καὶ χτυπούν ὡργισμένες,
κ' εἰν' οἱ κάμποι σὰ θάλασσες μὲ συντρίμια σπαρμένες.
Καὶ κάποιο χέρι στιβαρό,
ψηλώνοντας τὴν κόκκινη παντιέρα,
μὲ μιὰ φωνὴ – λέες ἀπὸ βούνευρο –
ὅλη τὴ γῆ ἀνταριάζει:

—Συντρόφοι! Δέστε ἐδῶ σιμὰ γλυκοχαράζει ἡ μέρα,
κι' ἀντιλαλεῖ τὸ πράσινο βουνὸ γοητευτικά.
Γαλήνη, φῶς, ζωὴ, ὡμορφιά,
τὰ πάντα ἀνήκουνε σὲ σᾶς.

Θὰ τὰ κερδίσει μοναχὰ ὡρμὴ τῆς κόκκινης γροθιᾶς.
Μή σᾶς τρομάζουνε οἱ φωνὲς, τὰ δάκρυα κ' οἱ λυγμοὶ
τοῦ δήμιου, ποὺ σᾶς στέρησε χρόνια καὶ χρόνια τὸ

Σά μάσκες ἔωσφορικὲς, σαρκαστικὰ γελάστε
πάν' ἀπ' τὸ ψυχορράγημα θηρίων, ὄρνέων καὶ ἔρπετῶν
—σύγνεφα γέλιου ἐκδίκησης σέ μιὰ πολιτεία νεκρῶν.

ΣΗΜ.—Τὸ «Θούριο τῆς Θυσίας» εἶναι παρέμενο ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο ἐπί-
κό μου ἔργο «Ἡ Πολιτεία τῶν Νεκρῶν». Δισσώθηκε κι' αὐτὸ τὸ ἀπό-
σπυρισμα στὴ μνήμη μερικῶν μου φίλων κοι συντρόφων, ποὺ φοίτησαν
μαζὶ μου στὶς Κεντρικές Φυλακές τὸ 1931, 1933 καὶ 34. Ἀπ' δὲ τι θυμοῦ-
τῶν Νεκρῶν — τὸ ποίημα αὐτὸ ἀποτελοῦσθε τὸ πρώτο προλογικό τρα-
στρο — τὸν Ἐκδοτικὸ Οἶκο τοῦ Κομ. Κόμματος Κύπρου — σὲ ίδιαστε-
τὸ δημοσιεύσω σήμερα σύτούσιο. Εἶναι φανερό, πῶς δπως τὸ διατήρη-
ώρησα καλὸ νὰ τὰ γεμίσω μὲ νέους στίχους. “Ο.τι μονάχα ἔκανα, ποὺ δὲν θε-
ναι μιὰ μικρὴ ἐπεξεργασία σ' ἔνα· δυσδέ μέρη, δην καὶ πρόσθεσα δυό—
τὸ κυριώτερο — χάρισμα τοῦ τραγουδιοῦ σύτοῦ εἴγ' δ πηγαῖος αὐθορ-
μητισμός του, ποὺ φέρει τὴ σφραγίδα τοῦ ποιητικοῦ σταθμοῦ μου ἑκεί-
νου τοῦ καιροῦ. Θὰν τῷθελα ἀδρότερο καὶ τεχνικὰ πιὸ ἀρτιο. Μὰ δὲν
ὑπῆρχε λόγος νὰ τὸ ξαναγράψω. “Αν γινότανε αὐτό, θὰ τ' ἀλλαζα τὴν
τεχνοτροπία καὶ θᾶχε τὴ σφραγίδα τῆς σημερινῆς μου ποίησης. Πράγ-
ποὺ θὰ στεροῦσε ἀπὸ τὸ ποίημα τὴν ιστορικὴ του σημασία.

ΑΠΟ ΤΟ «ΠΟΥΡΓΑΤΟΡΙΟ»

“ΛΕΝΙΝ ΤΩΝ ΣΚΛΑΒΩΝ ΟΔΗΓΕ,”

Μορφὴ γλυκιά, ὅσο καὶ τραχιά.

Κάτι ἀπὸ τῶν βορειων ἀτέραντων στεππῶν
τὴ γλαφυρὴ γαλήνη,

καὶ κάτι ἀπὸ τῶν πυκνῶν, σκιερῶν καὶ σκοτεινῶν
δασῶν

τὴ μεθυσμένη δίνη.

Χείλη: δυὸ πύρινοι μοχλοὶ τῶν καταφρονεμένων.

Μάτια: νέων κόσμων προβολεῖς, διπλο ἐνα βόρειο
σέλας.

Μέτωπο: μιὰ τετράπλατη περγαμηνή, γραμμένη
μὲ γαῖμια, ἰδρωτα, καὶ μ' ἐπίτιτλον: «Ἡ εὔτυχέα
τῆς γῆς».

Καὶ μιὰ φωνὴ, ποὺ ύψωνεται λέες ἀπὸ τῆς γῆς τὸ
κέντρο,

κάνει τὶς μάζες νὰ δονοῦνται ἀπὸ ἐνα κῦμα στο-
χασμῶν.

Καὶ γονατίζουν σιωπηλὰ οἱ ἐργάτες τοῦ μυαλοῦ καὶ
τοῦ χεριοῦ,
σὰ θαμπωμένοι ἀπὸ τὴ μορφὴ
κι' ἀπὸ τὶς ἀπόχρωσες τῶν φτόγγων.

Καὶ λένε «οἱ πύρινοι μοχλοὶ τῶν καταφρονεμένων»:

«Σύντροφοι! Χρόνια ἐζήσατε σκουλήκια ἐδῶ στὴ γῆ.
Τὰ πέλματα τῶν δυνατῶν σᾶς ἔκρυβαν τὸ φῶς.

“Ηλιος δὲν ἥτανε γιὰ σᾶς κι' ἀστροφεγγιὰ γλαυκή.

‘Ἡ μέρα, ή νύχτα: θάνατος καὶ τάφος σκοτεινός.

»Τὸ χῶμα, μυριοτρύπητο σφουγγάρι, σᾶς ρουφούσε
τὸ γαῖμα καὶ τὸν ἰδρωτα, γιὰ νὰ βλασταίνει στάχυ,
ποὺ θάτρεφε μερονυχτὶς τάχόρταγο στομάχι
τάφεντικοῦ ποὺ σᾶς θανάτωνε τὴν ὥρα ποὺ γελοῦσε.

»Μὲ παραμύθια ἐτύφλωνε τὰ βάρυπνά σας μάτια,
καὶ φτώματα ξαπλώνουνταν στὶς μάχες τὰ κορμιά σας.
Πάνω τους ἔχρεμέτιζαν πλῆθος περήφανα ἄτια,
σεργιάνιζαν οἱ μέθυσοι ἀπ' τὸ γαῖμα τῆς καρδιᾶς σας.

»Μᾶρθε ἡ στιγμὴ ποὺ ἐπρόσμεναν τὰ βάθη τῶν αἰώνων,
ἐπίσημη στιγμὴ χαρᾶς, ἀναγερμοῦ καὶ ξυπνημοῦ.
Γίνετε σεῖς οἱ ἐκδικητὲς τῶν περασμένων χρόνων,
ἡλιακά συστήματα νέου πολύφωτου οὐρανοῦ.

»Σμίχτε γροθιές, καρδιές, μυαλά, κι' ἀλύπητα χτυπᾶτε.
Ξεθεμελιώστε ἀπὸ βαθιά τὸ σάπιο χτίριο τὸ παλιό.
Σύντροφοι! τώρα εἰν' τὸ στερνὸ τοῦ κόσμου μακέλιό.
στᾶλλα μπροστὰ ποὺ ἐπέρασαν, εἶναι μηδὲν στὰ μύρια.

»Καὶ χτίστε ἀμέσως μιὰ τρανὴ καινούργια πολιτεία,
ποὺ θᾶχει φῶς, ἀνάταση, καὶ ζωὴ γιὰ τὸν καθένα.
Στὰ χέρια σας τὰ ἐργατικά, τὰ τρισβασανισμένα,
εἶναι τῆς γῆς τ' ὀλάνθισμα, τ' ἀνθρώπου ἡ εύτυχία».

Μὲ μάτια ὁγρὰ καὶ μὲ λυγμούς ἀπολογιέται ἡ μάζα,
μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ ἐρρίγησε καὶ τῇ βουβὴ νυχτιά:

— «Ολύμπιε Δία τῶν φτωχῶν, κάθε σου λόγος κεραυνός
κάθε σου σκέψη: ἀπέραντος, γαλάζιος, οὐρανός

Λένιν! Μᾶς γιόμισε ἡ καρδιὰ παρηγοριὰ ἀπ' τὸ φῶς
σου, Κ' ἔνιωσε ὁ νοῦς μιὰ θύελα νὰ τὸν κινεῖ στὸ Σύμπαν.
Κάθε σου νεῦμα: προσταγὴ, φωταγωγία ὁ στοχασμός
σου.

Λένιν! τῶν σκλάβων ὁδηγὲ στὸ ἔξωτικὸ λιμάνι,
ποῦν' ἡ γαλήνη θησαυρὸς καὶ μάννα τὸ ψωμὶ·
τὴν ὥρ' αὐτὴ ὄρκιζόμαστε σὲ Σένα ὅλοι πιστοί,
πῶς θὰ γενοῦμε σύνεργα καὶ πέτρες νὰ χτιστεῖ
μιὰ πολιτεία μ' ἀνάταση καὶ φῶς γιὰ ὅλη τὴ γῆ.

— «Ολύμπιε Δία τῶν φτωχῶν κάθε σου λόγος: κεραυνός
κάθε σου σκέψη: ἀπέραντος, γαλάζιος οὐρανός».

ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ

Ο ΣΤΑΛΙΝΙΚΟΣ ΟΡΚΟΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γ. ΣΑΒΒΙΔΗ

Στὶς 21 τοῦ Γενάρη τοῦ 1924, ὁ Λένιν, ὁ ἀρχηγὸς καὶ θεμελιωτὴς τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ τοῦ κόσμου, πέθανε στὸ χωρὶς Γκόρκι, κοντά στὴ Μόσχα. Τὴ σημαία τοῦ Λένιν, τὴ σημαία τοῦ Κόμματος καὶ τῆς Κομμού νιστηκῆς Διεθνοῦς (Κομιτέδον) τὴν ἀνέλαβε καὶ τὴν πῆρε μπροστὰ ὁ Στάλιν—τὸ λαμπρότερο παιδὶ τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, ὁ ἀντίκειος διάδοχος τοῦ Λένιν, κι' ὁ μέγας συνεχιστὴς τοῦ σκοποῦ τοῦ Λένιν.

Σὲ μᾶς εἰδικὴ ἀναμνηστικὴ συνεδρία τοῦ Δευτέρου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ὅλης τῆς "Ἐνωσης, ποὺ ἔγινε στὶς 26 τοῦ Γενάρη γιὰ νὰ τιμήσει τὴ μνήμη τοῦ Λένιν, ὁ Στάλιν ἔκανε ἐνα σεμινὸ δρόκο ἐκ μέρους τοῦ Κόμματος:

«Ἐμεῖς οἱ Κομμουνιστὲς εἴμαστε ἀνθρώποι ίδιαίτερου τύπου. Εἴμαστε καρμαμένοι ἀπὸ ίδιαίτερο ψυχικό. Εἴμαστε κεῖνοι ποὺ ἀποτελοῦν τὸ στρατὸ τοῦ μεγάλου προλεταρίου στρατηγοῦ, τὸ στρατὸ τοῦ Σύντροφου Λένιν. Τίποτε ψηλότερο δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὸ ν' ἀνήκεις σ' αὐτὸν τὸ στρατό. Τίποτε ψηλότερο δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὸν τίτλο τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος ποὺ θεμελιωτὴς κι' ἀρχηγός του ἦταν ὁ Λένιν...»

»Ἐγκαταλείποντάς μας, ὁ Σύντροφος Λένιν μᾶς ἔξωρκισε, νὰ κρατήσουμε ψηλὰ καὶ νὰ φρουρήσουμε τὴν καθαρότητα τοῦ μεγάλου τίτλου τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος. Ὁρκιζόμαστε σὲ Σένα, Σύντροφε Λένιν, πῶς θὰ ἐκπληρώσουμε πιστοὶ τὴν προσταγὴ σου...

»Ἐγκαταλείποντάς μας ὁ Σύντροφος Λένιν μᾶς ἔξωρκισε νὰ φρουρήσουμε τὴν ἐνότητα τοῦ Κόμματος· μας σὰν τὰ μάτια μας.

»Ορκιζόμαστε σὲ σένα, Σύντροφε Λένιν, πῶς κι' αὐτὴ τὴν προσταγὴ σου θὰ τὴν ἐχτελέσουμε πιστά.

» Έγκαταλείποντάς μας, δ Σύντροφος Λένιν μᾶς ἔξωρκισε νὰ φρουρήσουμε καὶ νὰ δυναμώσουμε τὴ Δικτατορία τοῦ Προλεταριάτου. Ορκιζόμαστε σὲ Σένα, Σύντροφε Λένιν, πὼ; δὲν θὰ λυπηθοῦμε καὶ νένα κόπο γιὰ νὰ ἔχετελέσουμε πιστά κι' αὐτή τὴν προσταγῆ σου.

» Έγκαταλείποντάς μας δ Σύντροφος Λένιν μᾶς ἔξωρκισε νὰ δυναμώσουμε μ' ὅλη μας τὴ δύναμη τὴ συμμαχία τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν. Ορκιζόμαστε σὲ Σένα, Σύντροφε Λένιν, πὼς κι' αὐτή σου τὴν προσταγῆ θὰ τὴν ἔχετελέσουμε πιστά.

» Ο Σύντροφος Λένιν μῆ; ἔδειχνε ἀκούραστα τὴν ἀνάγκη νὰ διατηρηθῇ ἡ ἐθελοντικὴ ἑνότητα τῶν ἐθνῶν τῆς χώρας μας, ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀδελφικὴ συνεργασία ἀνάμεσά τους, μέσα στὰ πλαισία τῆς Ἐνωσης τῶν Δημοκρατιῶν.

» Έγκαταλείποντάς μας, δ Σύντροφος Λένιν μᾶς ἔξωρκισε νὰ σταθεροποιήσουμε καὶ νὰ ἐπεχείνουμε τὴν Ἐνωση τῶν Δημοκρατιῶν. Ορκιζόμαστε σὲ Σένα, Σύντροφε Λένιν, πὼς κι' αὐτή τὴν προσταγῆ θὰ τὴν ἔχετελέσουμε πιστά.

» Επανειλημμένα δ Λένιν μῆ; ἔτοντες πὼ; τὸ δυνάμωμα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ κι' ἡ καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν του εἶναι τὸ πιὸ σπουδαῖο καθῆκον τοῦ Κόμματος μας... Ας δοκιστοῦμε λοιπόν, σύντροφοι, πὼ; δὲν θὰ λυπηθοῦμε κανένα κόπο γιὰ νὰ δυναμώσουμε τὸν Κόκκινο Στρατό μας καὶ τὸ Κόκκινο Ναυτικό μας.

» Έγκαταλείποντάς μας δ Σύντροφος Λένιν, μᾶς ἔξωρκισε νὰ μείνουμε πιστοὶ στὶς ἀρχὲς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ορκιζόμαστε σὲ Σένα, Σύντροφε Λένιν, πὼ; δὲν θὰ λυπηθοῦμε τὶς ζωές μας γιὰ νὰ δυναμώσουμε καὶ νὰ ἐπεζείνουμε τὴν Ἐνωση τῶν ἐργατῶν δῶλου τοῦ κόσμου—τὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνῆ.

Αὐτὸς ἦταν δ ὅρκος ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὸ μπολσεβίκικο Κόμμα του, τὸν Λένιν, ποὺ ἡ μνήμη του θὰ ζήσει μέσα στοὺς αἰῶνες. Καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀριγγία τοῦ Στάλιν, τὸ Κόμμα ἔμεινε πιστὸ στὸν ὅρκο του.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΥΠΟΣΤΙΣΜΟΣ ΛΑΧΑΝΑ, ΚΟΛΟΚΥΘΙΑ, ΚΑΙ ΚΟΥΤΟΧΟΡΤΟ.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ MANIA πατέλαβε τὴν Κύπρο. Κι' αὐτὸ δ σὰν παραζάλῃ τῶν κυνικῶν καυμάτων τοῦ περασμένου Αύγουστου, ποὺ δὲν ἐπέρασε μήτε μὲ τὸν ἔρχομδ τοῦ μελιχροῦ καὶ κατάστατικοῦ φθινοπώρου ἡ τοῦ ψυχροῦ χειμώνα. Τὸ ἐναντίο: Εἴδαμε τὴν πρωτότυπη αὐτή τανία—πρωτοφανῆ στὰ χρονικά μας—νὰ δυναμώνει, νὰ φουντώνει, νὰ ξαπλώνεται ἀκόμη περισσότερο καὶ τελικά νὰ κατακλύσει τὰ τυπογραφεῖα, τόσο ποὺ νὰ παθαίνουν ἀσφυξία ἀπὸ τὸν δγκο τῶν χειρογράφων καὶ νὰ θούνε στὴ βιασύνη τῶν διαφόρων συγγραφέων, μεταφραστῶν,

διασκευαστῶν καὶ ἀντιγραφέων.

Αὐτὸς δ ὁ δρυασμὸς—ἡ τὸ ἐκδοτικὸ στρινί, ἃν δὲν σᾶς πειράζει ἡ ρεαλιστικὴ ἔκφραση—ἐν παρουσιαζότανε σὰ φυσιολογικὴ ἐκδήλωση τοῦ πνευματικοῦ ὄργανισμοῦ μας, ἃν δηλαδὴ ἔρχότανε σὰν ἀποτέλεσμα πραγματικῶν πνευματικῶν ζυμώσεων κι' ἄν, ἐπὶ τέλους, εἶχε ἀληθινό, ἀδρό, καὶ οὐσιαστικό περιεχόμενο, θὰ ἀλαλάζαμε ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ γιατὶ θὰ διαπιστώνανμε μιὰ εὐχάριστη κατάσταση: ὅτι ἡ πρόοδος στὸν ἐκπολιτιστικό μας στίβο σημείωσε μὲς τὸ 1944 ἀλματικὰ βήματα.

Μὰ τὰ φαινόμενα ἀπατοῦν. Καὶ ἡ πραγματικότης δέν ἔμπνει, δυστυχῶς, τὴν αἰσιοδοξία, ποὺ ἔμφανίζει ἡ ἐκδοτικὴ μανία μας.

Γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι, γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι, μορφωμένοι καὶ ἀμφρωτοί, βλεπάμενοι καὶ τυφλοί, πνευματικὰ κωφάλαλοι καὶ ἡμικαθεῖς, βαλθήκανε σὲ μιὰ περίοδο τέσσερων μηνῶν νὰ σπάζουν ὅλα τὰ προηγούμενα ἐκδοτικὰ ρεκόρ. Κ' ἥταν— ἡ ἔξακολουθεῖ νὰ εἶναι—ἀξιοθρήνητο, ἃν δχι καὶ γιὰ γέλια, αὐτὸ τὸ θέαμα. Τὰ πρακτορεῖα πλημμύρισαν μὲ ἔντυπα σκαρωμένα στὴν Κύπρο, οἱ Ὑρόμοι ἀντιλαλοῦν ἀπὸ τούς τίτλους νέων περιοδικῶν, βιβλίων κάθε λογῆς, καὶ φυλλαδίων (πολιτικῶν, φιλολογικῶν, θρησκευτικῶν, χιλιαστικῶν, εὐπαγγελικῶν κ.τ.λ.) Φυλλάδες, κίτρινες καὶ παρδαλές, μελέτες ἀμελέτητες μὲ χτυπητούς τίτλους, πολυσέλιδα περιοδικά μὲ συνεργάτες τὴν εὔκολη «ψαλλίδα» καὶ τὰ πολύχρωμα τυπογραφικά καὶ λιθογραφικά μελάνια, ἡ μὲ φθηνὴ δημοκοπία καὶ πομφολυγώδη συνεργασία, σατιρικά ἔεράσματα μὲ φιγούρες καὶ καρικατούμρες γιὰ παραπλάνηση τοῦ ἐπιπόλαιου ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ, ποὺ δὲν τὸ γνιάζει ἃν τοῦ σερβίρουν καὶ κουτόχαρτο—ίδού συνοπτικά σὲ τὶ συνίσταται τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν τελευταίων Κυπριακῶν ἐκδόσεων.

Καὶ μὲ δίκαιο σκεπτικισμὸ διερωτᾶται δ κάθε πνευματικά ὕριμος ἀνθρωπος, ποὺ ἔχει ἀξιώσεις ἀπὸ τοὺς Κυπρίους διανοούμενους καὶ περιμένει ἀνώτερη τροφή, μορφωτικὴ καὶ ἀνυψωτικὴ, ἀπ' ὅσα ἔντυπα κυκλοφοροῦν:

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίζεται τὸ πρόβλημα τοῦ πνευματικοῦ μας ύποστισμοῦ; Κ' εἶναι μὲ τὴν ποσότητα, μὲ τὸν δγκο τῶν ἐκδόσεων, ποὺ μποροῦμε νὰ ἔξυπηρετήσουμε τὸ κοινό καὶ νὰ τονώσουμε τὸν ἀναιμικὸ πνευματικὸ ὄργανισμὸ τοῦ τόπου μας;

Εἶναι φυσικό, οἱ ἀνίδεοι καὶ οἱ ἐλαστικοὶ στὶς ἀξιώσεις τους νὰ μένουν ἴκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν προσφορὰ αὐτοῦ τοῦ ύλικοῦ. Καὶ μάλιστα, εἶναι πιθανό νὰ φαντάζωνται πὼς φθάσαμε ἡδη στὸν ἀντίποδα τοῦ ύποστισμοῦ — δηλαδὴ στὸν ύπερσιτισμό. "Ετσι φαίνεται ἀπὸ πρώτη ἀποψη. Μὰ τὸ δυσάρεστο εἶναι πὼς πρωταπαθοῦμε νὰ κρατήσουμε στὴ ζωὴ

καὶ νὰ δυναμώσουμε ἔνα φθισικό, σερβίροντάς του... κολοκύθια! Καὶ μὲ τοὺς τόνους νὰ τὸν τρέφουμε μὲ κολοκύθια, δέν θὰ τοῦ δώσουμε ποτὲ τὸ αἷμα ποὺ χρειάζεται. Κ' ἵσως μπορεῖ νὰ πάθει ἀπὸ διάρρηξη ὁ στόμαχός του — ὁ τόσο βολικός καὶ πρόθυμος νὰ δέχεται δὲ τὸν προσφέρουν — κι' ὁ φθισικός νὰ πεθάνει ὅχι μονάχα ἀπὸ ἀναιμία ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τυμπανίαση.

Δέν εἶναι αὐτὴ τὴν κωμῳδία ποὺ ζητούσαμε, κάνοντας ἔκκληση σὲ δῆλους τοὺς διανοούμενους τοῦ τόπου ν' ἀποτελματωθοῦν, νὰ κινηθοῦν καὶ νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ χρονίου μας πνευματικοῦ ὑποσιτισμοῦ. Ό λαός μας ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μόρφωση, ἀληθινή ὅμως μόρφωση. Εἶν' ἀπαραίτητο νὰ ἔξυψωθεῖ πνευματικά, καλλιτεχνικά, αἰσθητικά, ἀλλὰ μὲ ύγιεῖς προσπάθειες, συντονισμένες ἐνέργειες, καὶ νὰ δοθεῖ οὐσιαστικό περιεχόμενο στὸν ἑκπολιτισμὸν καὶ τὸν πολιτισμὸν του.

"Αν ἡταν δυνατὸν νὰ ὑπάρχει ἔνας ἔλεγχος στὴν πνευματικὴ ζωὴ μας — ἔλεγχος αὐτηρὸς, ποὺ νὰ προβάλλει τὸ ἀντίπαλο δέος στὶς κάλπικες ἀξίες, ὡστε νὰ μὴ τολμοῦν νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ νὰ ὀργιάζουν, ἢ — τουλάχιστο — νὰ ἔχεωρίζει τὶς πραγματικές ἀξίες καὶ νὰ τὶς ἐπιβάλλει, ὡστε τὰ λάχανα, τὰ κολοκύθια, οἱ ἀηδίες καὶ ἡ ἄχρηστη ἢ βλαβερὴ τροφοδοσία τοῦ κοινοῦ μὲ ἀνούσια κατασκευάσματα νὰ ἐπισημαίνωνται γιὰ νὰ κρατιοῦνται μακριὰ ἀπὸ τὸ λαός μας, δέν θέταν ἀσφαλῶς τὸ σούπερκίνδυνη ἡ κατάσταση. 'Η Κριτικὴ ὅμως στὸν τόπο μας εἶναι κι' αὐτὴ «τοῦ γλυκοῦ νεροῦ». Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν οἱ στήλες τῶν «Κυπριακῶν Γραμμάτων», ποὺ κρατοῦν συνήθως τὴν Κριτικὴ στὸ ὑψος της, μὰ τἄπρεπε νὰ εἶναι πιὸ αὐτηρές καὶ πιὸ συντριπτικές σὲ μερικές περιπτώσεις. Δέν ζητοῦμε τὴν ἐπικράτηση τῆς "Αρνησης, καὶ προπαντὸς τῆς ἄγονης "Αρνησης. 'Αλλὰ τὸ κριτικὸ μαστίγιο πρέπει νὰ πέφτει ἀμελικτο, ὡς δημιουργικὴ καὶ φωτισμένη "Αρνηση, ποὺ ἀπ' τὴν μᾶλα μεριά ν' ἀφήνει ἔχην αἰμάτινα ἀνοίγοντας τὶς ἐμπυασμένες πληγές, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη νἄρχεται τὸ χέρι τῆς Στοργῆς νὰ καυτηριάζει, νὰ καθαρίζει καὶ νὰ κλείμει τὶς πληγές παίρνοντας θέση ἐποικοδομητική, ρεαλιστική, ἔναντι τοῦ προβλήματος τῆς πνευματικῆς μας

"Ο Φωτὸς Πολίτης στὴν 'Ελλάδα, εἶχε πικράνει πολλούς μὲ τὴν κριτικὴ του αὐτηρότητα. Καὶ προκαλοῦσε θύελλα ἡ δημιουργικὴ του "Αρνηση. 'Αλλά — γιατ' ἡταν κριτικὸς μὲ κῦρος, καὶ τεχνοκρίτης μὲ ἀξία — κατώρθωσε νὰ βάλει ἀρκετά πράματα στὴ θέση τους, καὶ νὰ συμβάλει θετικά — παρ' ὅλη του τὴν ἀνάπτυξη τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας καὶ Τέχνης.

Μὰ τέτιους κριτικούς δὲν ἔχει, βέβαια, δὲ τόπος μας. Καὶ ἡ ἀσυδοσία διαιωνίζεται, χάρη στὴ συμβατική, ἐπιπόλαιη, — κι' οὐσιαστικά ἀνύπαρχη—Κριτικὴ, ποὺ δὲν προσφέρει τίπο-

τα οὕτε στὸν καλλιτέχνη ἢ τὸν τεχνίτη, οὕτε καὶ γιὰ τὴ διαφωτιση, τὴ χειραγώγηση καὶ καλλιέργεια τοῦ κοινοῦ μας.

Κάτω ἀπὸ τέτιες συνθήκες, τὰ μηδενικὰ γίνονται ἀκέραιοι ἀριθμοὶ — καὶ τὶ ἀκέραιοι! Μὲ πολλὰ μηδενικὰ ξοπίσω τους: 'Ανόητους θαυμαστὲς καὶ τρομεροὺς τυμπανοκροῦστες. Δέστε τὶ γίνεται γιὰ συγγραφεῖς, γιὰ ἡθοποιούς, γιὰ μουσικούς μας. Καὶ πέστε μου, ἄν ἔχετε «κόκκον συνάπεως» κριτικὴ ώριμότητα, ἄν δὲν εἴμαστε γιὰ κλάματα σταν χειροκροῦμε καραγκιόζηδες στὴ σκηνὴ — τὶ λέω; ὁ καραγκιόζης εἶναι καλύτερος πολλές φορές — ἡ σουσουράδες ἀνεβασμένες στὸ ψηλότερο κλαδί τῆς Δάφνης, ἡ μετριότητες κι' ἀσημαντότητες στὸ λογοτεχνικὸ κ' ἐπιστημονικὸ τομέα. Καὶ πέστε μου ἀκόμα, ἄν — ἔχοντας αὐτὰ τὰ χάλια — μποροῦμε νὰ μὴ θέτουμε καὶ πάλι, ἐντονα καὶ μὲ ὅλη τὴν δξύτητά του — τὸ Ιπρόβλημα τοῦ πνευματικοῦ μας ὑποοιτισμοῦ.

'Ως τόσο, μέσα ἀπ' τοὺς ἀχνούς καὶ τὴ θολούρα τῆς κορεσμένης ἀτμόσφαιρας — κορεσμένης μὲ λογικῆς λογικῆς ἀτμούς ἀπὸ ρηχά νερά καὶ τέλματα — μποροῦμε εύτυχῶς νὰ ζεχωρίσουμε καὶ μερικά παρήγορα σημάδια. Φῶτα, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ διαλύσουνε τὰ σκότι καὶ νὰ διοχετεύσουν νέο αἷμα στὸν ἐγκέφαλο τῆς νέας γενιᾶς. Οἱ ἐφημερίδες μας, ἐνῶ προσθέσανε στὸν ἀριθμὸ τους καὶ φυλλάδες, κίτρινες φυλλάδες, δύως ὁ ἀνεκδιήγητος «Πυρσοῖς» κ' ἡ «Πλαναγορική», ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ περιφανεύωνται γιατὶ στὸ στίβο τῆς πολιτισμένης δημοσιογραφίας βρίσκεται ἀπ' τὸν περασμένο Αὔγουστο κ' ἡ ἐβδομαδιαία «Ανόρθωση», ὁ μεγάλος προμαχώνας τῶν ἐργατικῶν ἀγώνων. Μιά σοβαρὴ καὶ μαχητικὴ ἐφημερίδα μὲ καθαρὰ διαγραμμένο πρόγραμμα, ποὺ δὲν εἶναι ἐμπορικὴ ἐπιχείρηση καὶ βγήκε μοναχά γιὰ νὰ γεμίσει ἔνα κενό στὴ διαφώτιση τῶν ἐργαζομένων τάξεων ἀπάνω στὰ ποικίλα τους προβλήματα καὶ τὰ παγκόσμια πολιτικὰ ζητήματα.

Στὸ πλαίσιο της — σὲ ἀνώτερο σκαλὶ ἀνεβασμένη — συναγωνίζεται καὶ στέκεται σὰ δυνατὸς πνευματικός καθ' ὅδηγητής ἡ μηνιαία θεωρητικὴ «Ανόρθωση», ποὺ δίκια αἱγκαλιάσθηκε πλιτιά ἀπ' ὅλη τὸν ἐργαζόμενο λαό. Κι' αὐτό, παρὰ τὸ γεγονός διειποσφέρει δεωρητικὴ μαρξιστικὴ καὶ ἀνυψωτικὴ ὥλη ἀνώτερη ἀπ' τὶς δυνάμεις τοῦ κοινοῦ ἀναγνώστη. Εὐοίωνο σημεῖο, φυσικά. Χιρακτηριστικὸ σημάδι τῆς αὔξουσας διάθεσης καὶ δίψας τοῦ Κυπριακοῦ πνεύματος, δύσι καὶ τῶν μεσαίων ἐργαζόμενων στρωμάτων, γιὰ τὴν ἀτόκτηση συγχρονισμένης μόρφωσης. Εἴμαστε βέβαιοι, πὼς ἄν οἱ σοβαρὲς μελέτες τῆς μηνιαίας «Ανόρθωσης» ἀναλύονται καὶ ἀναπτύσσονται ἀπὸ εἰδικὰ μορφωμένα στελέχη τῶν ἐργατικῶν μας δραγανών ειων, θὺ ἐκπληρώσουν σὲ ἐνδύτερη κλίμακα τὸ μορφωτικὸ προσφρισμό τους.

"Άλλο εὐχάριστο καὶ παρήγορο σημεῖο εἶναι: οἱ ἐκδόσεις τοῦ

«Νέου Κόσμου». Μελέτες σοβαρές και κατά κανόνα καλά μεταφραστικές, πού νά σηκώνουν δποιεσδήποτε επιφυλάξεις τῶν προοδευτικῶν και ξυπνημένων ἀνθρώπων. Εἰν' ὁ καιρὸς, ποὺ διαχωρισμὸς τῶν δύο κόσμων—τῶν «ἀγεφύρωτων» και φίλων καὶ διαφοράς. Η σύμμαχος ἡ ἀντίτι αγοράς, ποὺ δὲν χωράει. Κι' ἀφοῦ—δπως τουλάχιστο πιστεύοντας—οἱ ἔκδοτες τοῦ «Νέου Κόσμου» δὲν ἀνήκουν στὴν συνομοταξία τῶν ἀντιδραστικῶν, ὀφεῖλον νὰ πάρουν τὴν δέση, ποὺ κ' οἱ ἴδιοι ἐνδόμυχα ἐπιθυμοῦν. Νὰ βγάζουν, δηλαδή, βιβλία μὲ ἀνόθευτο σοσιαλιστικὸ περιεχόμενο. Ετοι, η μόρφωση ποὺ θὰ προσφέρουν στὸν ἐργαζόμενο λαό—ἐκεῖνον δηλαδὴ ποὺ ἀποτελεῖ τὸ στήριγμα τῆς ἔκδοτικῆς πνευματικῆς προσπάθειας τους—θῶναι καλύτερη και περισσότερο καρποφόρα.

Γιὰ τὰ βιβλία. Ἐξαιροῦμε τὸν «Ἀγγωστο» τοῦ Νίκου Βρυχίμη και τὰ «Χρονικὰ» τοῦ Νίκου Κρανιδιώτη, ἀδιάφορο ἄν και τὰ δύο δὲν βρίσκονται στὶς ίδεολογικὲς γραμμὲς τῆς ἐποχῆς μας: στὶς γραμμὲς τοῦ ἀγώνα γιὰ μὰ καλύτερη ζωὴ. Στέκονται ὡς Τέχνη, κ' εἶναι φανερὸ πὼς δ. «Ἀγγωστος» ἔχει ἀδικηθεῖ γιατὶ δὲν βγῆκε σ' ἔνα εὐρύτερο, πολιτισμένο περιβάλλον. Παρ' ὅλες τὶς ἐλλείψεις του—ἴδιως στὴ συνοχὴ και τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ δόλου ἔργου—εἶναι μιὰ δεξιόλογη λογοτεχνικὴ ἐκδήλωση, μὲ νέα τεχνοτροπία και δρκετὴ λογοτεχνικὴ ὡμορφιά. Τὰ «Χρονικὰ» δὲν μᾶς παρουσιάζουν, βέβαια, καμμιὰ ἔκπληξη. Είναι δ. Νίκος Κρανιδιώτης, δ νοικικύρης στὸ γράψιμο, δ αἰσθαντικὸς κπὶ διανγής, ποὺ ὡς ποιητὴς ἐκφράζει καλύτερα τὸν ἑαυτὸ του. (Κρίμα, ποὺ ποτιζόμησε νὰ ντεπουντάρει μὲ διηγήματα και μάλιστα μὲ ἔνα τόσο δημοσιογραφικὸ τίτλο, ἀντίθετο πρὸς τὴν οὐσία τῶν διηγημάτων του.)

Μ° ἐνδιαφέρει, ἐπίσης, τὸ «Χάραμαν φοῦ», η νέα ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Παύλου Λιασίδη. Φλέβα ποιητικὴ—ἡ δρτηρία ποιητικὴ—διοχετεύει αἷμα στὸ λαὸ μὲ τὴν ἀνθρόμητη ἔμπνευση και τὸ κοινωνικὸ περιεχόμενο τῶν στίχων του. Τὸν ἀδικεῖ ἡ Κυκλωπιώτικη ντοπισλαλιά. «Αμπτοτες νὰ μποροῦσε—μὰ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσει—νὰ γράψει Ισάξια τραγούνδια στὴ Δημοτικὴ, ὥστε νὰ ἀπευθύνεται στὸ Πανελλήνιο. Βλέπει τὸν κόσμο μὲ τὸ φακὸ τοῦ ξυπνημένου ἀγρότη, μὰ εἶναι κιόλας ποιητὴς μὲ καλλιεργημένο καλλιτεχνικὸ αἰσθημα.

Τὶ ἄλλο θὰ μπορούσαμε νὰ ξεχωρίσουμε; Οἱ δρόμοι ἀντιλοποῦν ἀπὸ τοὺς τίτλους βιβλίων, περιοδικῶν και φυλλαδίων, νέων, παλιῶν, και δρκετῶν... γιὰ τὰ σίδερα.

Μὲς τὴ θολούρα διμώς τοῦ πνευματικοῦ μας δρίζοντα, δὲν διαγράφονται ἄλλες βιταμίνες γιὰ τὸν ἀναιμικὸ δργανισμὸ μας.

Τὶ χρεάζεται; Η ἐπανάσταση. Θὰ εἰσεγγόμουνα—μὲ συγχωρεῖτε γιὰ τὶς τρομερὲς διαθέσεις μου—νὰ στάζουμε στὸ ξύλο δσους τολ-

μοῦν νὰ ἔκδίδουν λάχανα, κολοκύθια και γαϊδουράγκαθα, ἡ—γενικά—δσους τολμοῦν νὰ φεύγουνται τὴν Τέχνη εἰτε στὸ ἀλαλο χαρτὶ εἰτε στὴν διμιλητικὴ σκηνὴ, εἰτε σὲ διποιοδήποτε πνευματικὸ τομέα. Μὰ δὲν θὰ δρίζω αὐτὸ τὸ σύνθημα.

Δὲν θὰ κερδίζαμε τίποτε ἀπὸ ἓνα τέτιο πόλεμο. Προτιμώτερη ἡ προσπάθεια γιὰ τὴ συγκέντρωση και τὴν δργάνωση ὅλων τῶν ὑγιῶν, ἀληθινῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου γιὰ μιὰ καλὰ και αὐστηρὰ ἐξελεγμένη κίνηση. «Αν δμως, γιὰ ποικίλους λόγους, εἶναι ἀδύνατο νὰ συνεννοθοῦντες μεταξὺ τοὺς οἱ διάφοροι πνευματικοὶ ἐργάτες, τότε διφεύλουν ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ λαοῦ—διανοούμενοι και μὴ—νὰ ἀγωνισθοῦν γιὰ τὸ ξεσκέπασμα τῆς ψευτιᾶς και τὸ ἀνέβασμα τοῦ πνευματικοῦ λαϊκοῦ ἐπιπέδου, ὥστε νὰ ξεχωρίζει τὰ λάχανα και τὰ κολοκύθια ἀπ' τὴν πραγματικὴ πνευματικὴ τροφὴ, προτιμώντας τὰ ζωογόνα καὶ γονιμο ποιὰ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ σάπια εἰδη τὰ ὑπαγόμενα στὸ... «σχέδιο τῶν φυλαρτῶν».

Ἐπαναλαμβάνω και στὸ δεύτερο αὐτὸ μέρος τοῦ «Πνευματικοῦ Υποστισμοῦ»: Η δρίζα τοῦ κακοῦ βρίσκεται ἀλλοῦ. Στὸ κοινωνικό μας σύστημα. «Αν δὲν ἀλλάζει φίλικά, οὔτε ἐκπαίδευση, οὔτε τύπο, οὔτε πνευματικὴ παραγωγὴ ἀντάξια τῆς ἀποστολῆς τοὺς μποροῦμε—ώς σύνολο—νὰ ἔχουμε. Ως τόσο, οἱ ξυπνημένοι, οἱ πρωτοπόροι πνευματικοὶ παράγοντες διφεύλουν νὰ ἐργασθοῦν δσο μπιροῦνε, γιὰ νὰ προσφέρουν αἷμα στὸν ἀναιμικὸ πνευματικὸ δργανισμὸ μας, πολεμώντας παράλληλα μὲ μαχητικότητα ὅλα τὰ υπουλα και καταστρεπτικὰ μκρόβια τοῦ πνευματικοῦ παρασιτισμοῦ.

Ο ΙΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ “ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΑ” ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ

Ο μεγάλος δημιουργὸς Ιωσήφ Στάλιν κινεῖ τὸ θαυμασμὸ ὅλου τοῦ κόσμου γιὰ τὴ στιβαρὴ ηγεσία, τὴ θετικὴ, μαχητικὴ τοῦ δράση και, πάνω ἀπὸ ὅλα, γιὰ τὸ ὑπέροχο δργανωτικὸ τοῦ πνεῦμα. Πῶς δμως ἔφθασε ὡς αὐτὴ τὴν κορυφὴ τῆς πρακτικῆς ἐργασίας; Πολὺ διαφωτιστικὰ εἶναι τὰ παρακάτω ἀποσπάσματα ἀπὸ αὐτοβιογραφικὴ διμιλία του, ποὺ ἔδωσε στὴν Τυφλίδα, κατὰ τὸ 1926, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸ βιβλίο «Στόλιν» τοῦ Γάλλου Μαξιμιλιέν Γκωτιέ. «Η μετάφραση ἔγινε ἀπὸ τὸν φίλο Τάκη Πήττα:

«Αναπολῶ τὸ 1898, τὸ χρόνο ποὺ οἱ ἐργάτες ἐργαστηρίων τῶν σιδηροδρόμων μοῦ ἐμπιστεύθηκαν ἐνα «πυρηνα». Ξέρουν περάσει, ἀπὸ τότε, εἴκοσι χρόνια. Θυμοῦμαι, πὼς στὴν κατοικία τοῦ συρόφου Στονδρού, δπου παρευρίσκονταν κ' οἱ σ. Σιλβέστρος Τζι-

πλάντζε, Ζάκρο Τσοτελέβηλι, Γ. Τσκέντζε, Μίκα Μποτσορίσβιλι, Νένουνα και ἄλλοι προχωρημένοι ἐφύγτες τῆς Τυφλίδας, πήρα μαθήματα πρακτικῆς δουλιᾶς. Συγκριτικά μὲ τοὺς συντρόφους αὐτοὺς, οἵμουνα τότε «χάρτης ἀγραφος». Ἰσως στὴ μόρφωση νὰ ὑπερτεφοῦσα ἀπὸ πολλοὺς συντρόφους μου. Ἀλλὰ στὴν προσήνης, ὡς μαχητής, ἀναμφισβήτητα οἵμουνα ἀρχάριος. Σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον ἔγινα τότε ἔνας «μαθητευόμενος» τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Ὁπως βλέπετε, οἱ πρῶτοι μου δασκάλοι ήσαν οἱ ἐργάτες τῆς Τυφλίδας. Ἐπιτρέψατε μου νὰ τοὺς ἐκφράσω σήμερα τὴν εἰλικρινῆ μου εὐγνωμοσύνη ὡς σύντροφος.

Θυμοῦμαι, ὅτερα, τὰ χρόνια 1905—1907, ὅταν μοῦ ἀνατέθηκε ὑπεύθυνη δουλιὰ γὰρ τὸ Βακού καὶ στάλθηκα ἐκεῖ σύμφωνα μὲ τὴ θέληση τοῦ Κόμματος. Δυὸς χρόνια ἐπαναστατικῆς ἐργασίας ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες τῆς Βιομηχανίας νάφθας, μοῦ δώσανε τὸ «εἴδαπτισμα» τοῦ «πρακτικοῦ» ἀγωνιστῆ καὶ καθοδηγητῆ. Μέσα στὴ συναναστοφή μου μὲ προχωρημένους ἐργάτες, ὅπως ὁ Βάτσεκ, Σαρατόβετς κ. ἄ., ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, καὶ μὲς τὴ θύελλα τῶν πιὸ ζωηρῶν ἀγώνων μεταξὺ ἐργατῶν καὶ βιομηχάνων τῆς νάφθας, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἔμαθα καὶ κατάλαβα γιὰ πρώτη φορὰ τὶ σημαίνει νὰ καθοδηγεῖς μεγάλες μάζες ἐργατῶν. Ἐκεῖ, σὸν Βακού, πήρα ἐπίσης τὸ δεύτερο μου «Βάπτισμα» ὡς ἐπαναστάτης ἀγωνιστής. Κ' ἔγινα ἔνας ἐργάτης τῆς ἐπανάστασης. Ἐπιτρέψατε μου τώρα νὰ ἐκφράσω στοὺς δασκάλους μου τὸν Βακού τὴν εἰλικρινῆ εὐγνωμοσύνη μου ὡς σύντροφος.

Τέλος, ἀναποτῶν 1917, χρόνο ποὺ μὲ τὴ θέληση τοῦ Κόμματος — ὅτερα ἀπὸ φυλακίσεις καὶ ἔξορίες — στάλθηκα στὸ Λένινγκραντ. Ἐκεῖ στὸ περιβάλλον τῶν ρώσων ἐργατῶν καὶ πλάι στὸ μεγάλο ἀναμορφωτὴ τοῦ προλεταριάτου ὅλων τῶν χωρῶν, πλάι· στὸ Λένιν, μέσα στὴν τρικυμία τῶν μεγάλων προλεταριακῶν ἀγώνων ἐνάντια στὴν μπουρζούαζία — κατὰ τὴν περίοδο τοῦ παγκόσμου πολέμου — ἔμαθα κ' ἔνιωσα γιὰ πρώτη φορὰ τὶ σημαίνει νὰ είσαι ἀπὸ τοὺς καθοδηγητές τοῦ μεγάλου Κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης. Σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον τῶν Ρώσων ἐργατῶν, ἀπέλευθερωτῶν τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἀνθροβολιστῶν τοῦ προλεταριακοῦ ἀγώνα ὅλων τῶν χωρῶν καὶ ὅλων τῶν λαῶν, πήρα τὸ τρίτο μου «βάπτισμα» στὴν ἐπαναστατικὴ πάλη. Ἐκεῖ στὴν Ρωσία, κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Λένιν ἔγινα ἔνας πρωτεργάτης τῆς ἐπανάστασης. Ἐπιτρέψατε μου νὰ ἐκφράσω στοὺς Ρώσους δασκάλους μου τὴν εἰλικρινῆ μου εὐγνωμοσύνη καὶ νὰ κλίνω τὸ κεφάλι μπροστὰ στὴ μνήμη τοῦ δασκάλου μου Λένιν.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟ

«ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ»

ΤΟΥ ΤΕΥΚΡΟΥ ΑΝΘΙΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΡΩΣΣΙΑ

Μὲς τῇ δικῇ σου ὑπόθεση βρίσκεται κ' ἡ δική μας — ἡ μόνη Ἀλήθεια τῆς ζωῆς.

Ἄπο τὰ θεῖα σου νάματα ποτίστηκε ἡ ψυχὴ μας καὶ ἀγκάλιασε τὴ Γῆ.

Εἶσαι ἡ τρανὴ δικαίωση τῶν καταφροσνεμένων, ἡ φτωχομάνα, ἡ θέρμη, ἡ τρυφεράδα, τοῦ μακελλάρη τῶν Λαῶν ἐκδικήτρια Δικαιοσύνη, τῆς Λευτεριάς καμπάνα καὶ λαμπάδα.

Ἐμεῖς, δὲν ἀντικρύσαμε φιλάνθρωπο ἔνα βλέμμα, νὰ φωσφορίσει ἐντός μας.

Ἄχρηστοι, ἀνεπιθύμητοι, στιγματισμένοι πάντα γιὰ τὸν ιερὸ σκοπό μας.

Μ' ἀπὸ τὸν παγκόσμιον ἥλιο σου πλημύρισαν οἱ ἀχτίδες τ' ἀνήλια μας κελιά, καὶ μᾶς ἐγνώρισαν τὸ φῶς, ποὺ ἀνάτειλε ἀπὸ Σένα καὶ μᾶς ἀποζητᾷ.

Τοῦ Βόλγα σου οἱ βαρκάρηδες, τῶν ἀκληρων μουζίκων ἡ τραγικὴ σιωπὴ, ἡ δημιουργικὴ πνοή τῶν ἡρώων ποιητῶν σου, τὸ δρᾶμα κ' ὁργή·

Κ' οἱ ἀγῶνες τῶν μαρτύρων σου στὸ γαῖμα του εἰχαν πνίξει τὸ ἀδάμαστο θεριό, καὶ πάλι, ἐσὺ βροντοχτυπᾶς τὸ χτῆνος, γιὰ νὰ δώσεις τὸν Κοσμολυτρωμό.

Ο, τι ὠραῖο κι' ὀληθινὸ καὶ ζωντανὸ — σαλεύει κ' ὀνθίζει στὸ ἄκουσμά σου. Μόνο τ' ἀπάνθρωπα στοιχειὰ τῆς τέφρας, σκυθρωπάζουν καὶ βρίζουν τ' ὄνομά σου.

Κάθε ὅτομο, ποὺ ἐλεύτερα κινεῖται κι' ἀναπνέει
σὲ μιὰ ἥρεμη γωνιὰ,
στ' ἄγια σου κόκκαλα χρωστάει τὸ πᾶν, στὸ Γολγοθᾶ σου
κι' ὅς μὴν τὸ μολογᾶ.

Θέλω νὰ ζήσω, νὰ γευτῶ τοῦ Λυτρωμοῦ τὸ χάδι,
σὰ δρόσο τῆς αὐγῆς.
Στὸ μέτωπό μου, τὸ ἄγνωστο νὰ ἴδω νὰ μ' εὐλογήσει
τὸ χέρι τῆς στοργῆς.

Μ' ὅν πέσουμε παλεύοντας, στὸ γόνιμο μας χῶμα,
τῆς Νέας ζωῆς τὸ δέντρο θὰ φυτρώσει.
Θάμαστε ὁ σάρκινος πηλὸς στὸ ἀσάλευτο γιοφύρι,
ποὺ τὶς Φυλές θὰ ἐνώσει.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΡΑΝΟΣ

Απὸ τὴν ἀνέκδοτη συλλογὴ «ΝΕΟΙ ΒΩΜΟΙ», τὴν ἀφιερωμένη στὸν Τι-
τάνιο Ρωσικὸν Ἀγῶνα.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΘΕΑΤΡΟ "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ"

"Η 28η Δεκεμβρίου τοῦ 1944 θάναι μιὰ μέρα ιστορική γιὰ τὸ Κυ-
πριακὸ Θέατρο. 'Ἄπ' ὅῃ τὴν Κύπρο-ἀπ' δλεῖς τὶς πόλεις, καὶ τὴν
ὕπαιχθο—εἶχαν συγκεντρωθεῖ στὸ «Μαγικὸ Παλάτι» 200 περίπου ὑπο-
ψήφιοι ήθοποιοὶ γιὰ τὸ Παγκύπριο Θέατρο «Προμηθέας», ποὺ ἴδρυσε
ἡδη μιὰ δύσκολη φίλων τῆς Τέχνης καὶ ίδιατερη τοῦ σοβαροῦ Θεάτρου. Κι'
δροῦσε ἡ ἔξταση τους αὐτῇ τῇ μέρα—ἔξταση, ποὺ συνεχί-
στηκε γιὰ δύο ἀκόμη μέρες.

Στὴ συγγέντρωση ἀναπτύχθηκαν, χωρὶς φιλολογία καὶ νεφελώ-
δεις δραματισμούς, οἱ σκοποί, οἱ κατευθύνσεις, ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ
πλατιὰ προσπικὴ τοῦ νέου Θεάτρου. 'Αποκαλύφθηκε, δηλαδὴ, πῶς ἡ
καινούργια αὐτὴ προσπάθεια δὲν ἀποβλέπει σὲ προσωπικὰ κέρδη, κι'
ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρηση. Πρώτος καὶ βασικός
σκοπός τοῦ «Προμηθέας» εἶναι, ἡ ἔξυπρέτηση τῆς ἀληθινῆς Τέχνης.
Δεύτερος—καὶ στενά συνυφασμένος μὲ τὸν πρώτο—ἡ ἀνώτερη μόρφωση
τοῦ λαοῦ. 'Αγώνας γιὰ τὴν ἔνυψωση τοῦ πνευματικοῦ καὶ καλλιτεχνι-
κοῦ ἐπιπέδου τοῦ Κυπριακοῦ κοινοῦ. 'Αγώνας γιὰ τὴν ἔξελιξη τῶν ήθο-
ποιῶν τοῦ Συγκροτήματος, τόσο ποὺ ν' ἀποκτήσουν θεατρικὴ συνείδη-
ση! καὶ νὰ ὑπερετοῦν ἀποτελεσματικὰ καὶ γυήσια ηγήνη Τέχνη δύο καὶ
τὸ λαό.

Γιὰ τὴν εύδόδωση τοῦ ἐντατικοῦ αὐτοῦ ἀγώνα, θὰ λειτουργεῖ πα-
ράλληλα μὲ τὸ Θέατρο καὶ Δραματικὴ Σχολή, ποὺ σὰν «καλλιτεχνικὴ
εστία» θ' ἀκτινοβολεῖ πρὸς τὰ ἔσω—πρὸς τὸ ίδιο τὸ Συγκρότημα—καὶ
πρὸς τὰ ἔξω, δηλαδὴ πρὸς όλο τὸ νησί μας. Πώς; Μὲ εἰδικὰ μαθήμα-

τα γιὰ τὴ θεωρητικὴ καὶ τεχνικὴ μόρφωση τῶν ήθοποιῶν. Καὶ μὲ τακτι-
κές διαλέξεις γιὰ τὸ κοινό—διαλέξεις γύρω ἀπὸ τὸ Θέατρο. "Ἐτοι, θὰ
καταστεῖ ίκανὸ τὸ θεατρόφιλο κοινό νὰ ἔκτιμα τὶς πραγματικές καλλι-
τεχνικές προσπάθειες καὶ νὰ ἐμβαθύνει σὲ ἀνώτερα ἔραγα Τέχνης, παίρ-
νοντας ἀπ' αὐτὰ τὴν ψυχικὴ καλλιέργεια καὶ τὴν πνευματικὴ ἀνάταση
·Ἐπίσης, η Δραματικὴ αὐτὴ Σχολή θὰ τροφοδοτεῖ όλους τοὺς ἔρασι-
τεχνικούς δημίλους—τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου—μὲ τὰ μαθήματά της.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ γεγονός, διτὶ τὰ κέρδη δὲν θὰ τεσπώ-
νουνται ἀπὸ κανένα, ἀλλὰ θὰ διατίθενται γιὰ τὴν ἔξελιξη τοῦ Θεάτρου
καὶ γιὰ λαϊκούς, μορφωτικούς σκοπούς. Κι' ἀκόμα εἶναι ἀξιοσημέωτο
τὸ διτὶ δλα τὰ μέλη τῆς Καλλιτεχνικῆς ·Ἐπιτροπῆς θὰ εἶναι ἄμισθα.

Τὸ Συγκρότημα τοῦ Παγκύπριου Θεάτρου «Προμηθέας» σχημα-
τίσθηκε ἡδη μετά τὴν ἐπίλογή τῶν πιὸ καλῶν ἀπ' δσους ἔξετάσθηκαν.
Καὶ σίγουρα θὰ κάνει τὴν πρώτη τους ἐμφάνιση μές τὸ Φεβράριο.
Δὲν ἀμφιβάλλουμε πῶς μ' ἐνθουσιασμὸ θὰ χαιρετισουν δλοι οἱ θεατρό-
φιλοι τὴ μεγάλη αὐτὴ προσπάθεια.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ Μ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ

Στὶς 21 τοῦ Γεννάρη, 1924, ἔκλεισε γιὰ πάντα τὰ μάτια
του δ Λένιν. Μὲ τὸ θάνατό του ἔσβυσε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ με-
γάλες καὶ ἐπιβλητικὲς μορφὲς τῆς παγκόσμιας ιστορίας ὅλων
τῶν αἰώνων. Κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγησή του, οἱ λαοὶ τοῦ ἐνὸς
ἔκτου τῆς γῆς συντρίψανε γιὰ πάντα τὴν ἐκμετάλλευση καὶ
τὴν καταπίεση καὶ μπήκανε—γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἀνθρώπινη
ιστορία—στὸ δρόμο τῆς προόδου, τὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Τὸ ἔργο ποὺ ἐπετέλεσε δ Λένιν στὸ διάστημα τῆς σχε-
τικὰ σύντομης ζωῆς του (πέθανε σὲ ἡλικία μόλις 54 χρόνων)
εἶναι τεράστιο. Σ' ὅῃ τὴ ζωή του δ Λένιν ὑπῆρξε ἔνας ἐπανα-
στάτης, ἔνας ἀγώνιστης ἐνάντια στὴν τυραννία. Μὰ δ ἀγώνας
του δὲν ἤταν μιὰ τυφλὴ πάλη ἐνάντια στὶς δυνάμεις τῆς βίας.
"Οπως λίγοι ἄλλοι, δ Λένιν χρησιμοποίησε τὸ πανίσχυρο ὅπλο
τοῦ Μαρξισμοῦ γιὰ τὴν βαθιὰ κατανόηση τῆς καπιταλιστικῆς
κοινωνίας, γιατὶ ἀντιλαμβανότανε πῶς χωρὶς τὴ γνῶση αὐτῆς
θὰ ἤταν ἀδύνατη ἡ καθοδήγηση τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα
τῶν καταπιεζομένων τάξεων στὸ σωστὸ δρόμο, ποὺ θὰ
ώθηγομε στὸ Σοσιαλισμό. Στὸ ἔργο του δ Λένιν καταπιάστη-
κε μὲ πολλὰ ζητήματα καὶ ἔξερεύνησε τὴν καπιταλιστικὴ κοι-
νωνία ἀπὸ κάθε της πλευρά. Κάθε ζήτημα, ποὺ μελέτησε, τὸ
πλούτισε μὲ νέο περιεχόμενο, καὶ ἔριξε ἀπλετο φῶς πάνω σὲ
κάθε πλευρά τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας.

Ο Λένιν ἤταν ἔνας ἐπιστήμονας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους
ποὺ γνώρισε ὁ κόσμος. Συνέχισε μὲ ἔνα λαμπρὸ τρόπο τὴ
μαρξιστικὴ ἐπιστήμη, ποὺ μόνο αὐτὴ μᾶς δίνει τὴ σωστὴ

κατανόηση τῆς σημερινῆς κοινωνίας καθώς καὶ δῆλης τῆς ἀνθρώπινης ιστορίας.

‘Ο Μάρκος ἔδωσε τις βάσεις τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας τοῦ καπιταλισμοῦ, τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ καπιταλισμοῦ δταν ἐπικρατοῦσε τὸ ἐλεύθερο ἐμπόριο. Οἱ Λένιν προθώησε τὴν μελέτη τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν ἐποχὴ τῶν μονοπωλίων, τῆς ἀποικιακῆς ἐπέκτασης καὶ τῆς παρακμῆς τοῦ καπιταλισμοῦ, μὲ ἄλλα λόγια στὴν ἐποχὴ ποὺ ἀποτελοῦσε τίν παραμονὴ τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τὸ ἔργο του «Ιμπεριαλισμός, τὸ 'Ανώτατο Στάδιο τοῦ Καπιταλισμοῦ», παραμένει ὡς σήμερα τὸ κλασικό ἔργο πάνω στὴ φάση αὐτή τοῦ καπιταλισμοῦ.

Μᾶς ὁ Λένιν δὲν ἦτανε ἀπλῶς ἔνας ἐπιστήμονος οἰκονομολόγος. ‘Ητανε μαρξιστής. Καὶ τὸ ἔργο τοῦ μαρξισμοῦ δὲν εἶναι μόνο νὰ ἔχηγήσει τὸν κόσμο, μὰ καὶ νὰ τὸν ἀλλάξει. Γι' αὐτό, δλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ Λένιν εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ἐπαναστατική του δράση. Η κύρια προσπάθεια τοῦ Λένιν ἦταν ἡ δημιουργία στὴ Ρωσία ἐνὸς ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ Κόμματος νέου τύπου, ἐνὸς κόμματος ίκανοῦ νὰ καθοδηγήσει τὶς μάζες στοὺς ἀγώνες τους γιὰ ἀπαλλαγὴ ἀπ' τὴν καταπίεσην καὶ γιὰ τὸ σοσιαλισμό.

Η ἐπιτυχία τῆς Κομμουνιστικῆς ‘Ἐπανάστασης στὴ Ρωσία τὸ 1917, διφείλεται κατὰ ἔνα τεράστιο μέρος στὴν ἐπιτυχία τοῦ Λένιν νὰ ίδρυσει αὐτὸ τὸ Κόμμα καὶ νὰ διατηρήσει τὶς ἐπαναστατικές του ἀρχές καὶ τὴν ἐπαναστατική του δργάνωση παρὰ τὴν ἀντίδραση τῶν διαφόρων μικροαστικῶν στοιχείων μέσα στὸ ἐργατικό κίνημα.

Τὸ Κόμμα αὐτό, τὸ σημερινὸ Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Σοβιετικῆς ‘Ἐνωσης, τὸ Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων, ἀποτελεῖ τὸ λαμπρὸ μνημεῖο, ποὺ ἀπαθανατίζει τὴ μνήμη τοῦ Λένιν, καὶ τὴν πιό λαμπρή ἑπίδια τῶν καταπιεζομένων δλου τῷ κόσμου.

Στόν ἀγώνα ἐνάντια στὸν Τσαρικό ἀπολυταρχισμό καὶ τὸν καπιταλισμό; ὁ Λένιν ἦταν ἔνα πρότυπο ἐπαναστάτη. Πειθαρχικὸς στὸ Κόμμα, ἀτρόμητος, χωρὶς νὰ τὸν τρομάζει ἡ νὰ τοῦ προκαλεῖ πανικό καὶ ἡ πιδμεγάλη ἀποτυχία, ἀφωσιωμένος στὶς μάζες καὶ στὸ σκοπὸ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀκούραστος στὴ δουλιά του, μετριόφρονας, καὶ μεγάλος καθοδηγητής, ποὺ ἥξαιρε πάντα πῶς νὰ χρησιμοποιεῖ τὸ μαρξισμὸ γιὰ νὰ χαράζει μιὰ ἐπαναστατικὴ γραμμή, ὁ Λένιν ἦταν ὁ φυσικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ‘Ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Ρωσίας.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ‘Οχτωβριανῆς ‘Ἐπανάστασης καὶ τὴν ἀπόκρουση τῆς ξένης ἐπέμβασης, ὁ Λένιν κ' οἱ συνεργάτες του καταπιαστήκανε μὲ τὴν ἀναστήλωση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Οἰκονομίας τῆς Χώρας. Οἱ Λένιν γνώριζε πο..ύ καλά, πῶς ἡ ἑπίδια τοῦ Σοσιαλισμοῦ βρισκότανε στὴ χρησιμοποίηση τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ἀνακαλύψεων—τὸ ἀνώτατο δυνα-

τὸ σημεῖο—γιὰ τὴ βελτίωση τῶν δρων ζωῆς καὶ τὴν ἀνακούφιση τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, φάνηκε ὅσο ποτὲ πρωτύτερα ἡ μεγαλοφυῖα τοῦ Λένιν κ' ἡ ίκανότητά του νὰ βλέπει μακριά. Ἐνῶ ἀκόμα ἡ χώρα βρισκότανε στὸ αἰματοκύλισμα τοῦ πολέμου, ἀνέθεσε σὲ μιὰ δμάδα τεχνιτῶν νὰ ἔτοιμασσον ἵνα δεκαπεντάχρονο σχέδιο γιὰ τὴν ἡλεκτροποίηση τῆς χώρας. ‘Οπως εἶπε ὁ Ἰδιος, «Σοσιαλισμός εἶναι ἡ Σοβιετικὴ ἔξουσία μὲ τὸν ἡλεκτρισμό».

Οἱ διάφοροι ἀστοὶ ἐπιστήμονες καὶ μεταρρυθμιστὲς κοινωνιολόγοι, ὅπως ὁ Γουέλς, εἰρωνεύτηκαν τὸ σχέδιο αὐτὸ σὰν οὐτοπία. Αὐτοὶ ποὺ κάθε λίγο σερβίρουν καὶ νέο σχέδιο σὰν πανάκεια δλων τῶν κακῶν τῆς ἀνθρωπότητας, σταμάτησαν μπροστὰ στὸ σχέδιο τοῦ Λένιν ἀνίκανοι νὰ τὸ καταλάβουν. ‘Ομως ὁ Λένιν κ' οἱ δπαδοὶ του ἀποδείχηκαν ίκανοι ὅχι μόνο νὰ τὰ κάμνουν μεγαλεπήβολακαὶ εύφανταστα σχέδια, ἀλλὰ καὶ νὰ ἔφαρμόζουν, γιατὶ στηριζόντουσαν ἀπάνω στὴν ἀσάλευτη βάση τῆς ‘Ἐπιστήμης. Σήμερα, οἱ πρόνοιες τοῦ Σχεδίου τοῦ Λένιν ἔχουν ξεπεραστεῖ δυσὶ καὶ τρεῖς φορές. Μαζὶ μ' αὐτό, ὁ σοσιαλισμός στὴ Σοβιετικὴ ‘Ἐνωση μπῆκε πάνω σὲ μιὰ ἀσάλευτη βάση.

‘Υπάρχουν δυσὶ πλευρές τοῦ ἔργου τοῦ Λένιν ποὺ ἀξίζει νὰ σημειωθοῦν ἰδιαίτερα: ‘Η πρώτη εἶναι ὁ ἀγώνας τοῦ Λένιν γιὰ τὸ διαλεκτικό ύλισμό ἐνάντια στοὺς υιαψύμενος ἰδεαλιστὲς καὶ ψευτούλιστὲς φιλοσόφους τῆς ἐποχῆς του. —Στόν ἀγώνα αὐτὸ ἔγραψε τὸ κύριο φιλοσοφικό του ἔργο «‘Υλισμός καὶ Ἐμπειριοκριτισμός», ποὺ ὅχι μόνο ἀναιρεῖ τὴ φιλοσοφικὴ πλάνη τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν σχολῶν ποὺ ὠδηγοῦσαν δλες στὸν ἰδεαλισμό, μὰ ἀποτελεῖ ἐπίσης μιὰ φωτεινὴ διατύπωση τοῦ διαλεκτικοῦ ύλισμοῦ καὶ μιὰ λαμπρὴ ἐπισκόπηση ἀπάνω στὴν κατάσταση τῆς ἐπιστήμης ἐκείνου τοῦ καιροῦ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Μαρξισμοῦ. Στὸ ἔργο του αὐτὸ ἔδειξε πῶς οἱ πρόδοι τῆς ‘Ἐπιστήμης στὸν 20ό αἰώνα ὅχι μόνο δὲν ἀναιροῦσαν τὸν Διαλεκτικὸ ‘Υλισμό, μὰ—ἀντίθετα—ήταν μιὰ ἐπιβεβαιωσή του.

Μιὰ ὅλη πλευρά τοῦ ἔργου τοῦ Λένιν εἶναι τὰ ἄρθρα του πάνω σὲ λογοτεχνικά ζητήματα. Φυσικά, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν κοιμοίστορικῶν γεγονότων, ὅπου εἶχε τὴ θέση τοῦ πρωταγωνιστῆς, ὁ Λένιν δὲν μπόρεσε νὰ ἀναπτύξει τὴν πλευρὰ αὐτὴ τοῦ ἔργου του. Μὰ οἱ λιγοστές κριτικές του γιὰ διαφόρους λογοτέχνες, ἀποτελοῦν ἔνα πρότυπο μαρξιστικῆς κριτικῆς καὶ μᾶς ὀπλίζουν μὲ τὴ δύναμη νὰ κατανοοῦμε βαθύτερα τὴν Τέχνη, δσο λίγα ἄλλα ἔργα. Τὰ ἄρθρα του, ἀς ποῦμε, γιὰ τὸν Τολστούριχνου καινούργιο φῶς πάνω στὸ ἔργο τοῦ μεγάλου Ρώσου συγγραφέα, καὶ μὲ τὴν ἀπλότητα τῆς μεγαλύτερης μάζας ἀποκαλύπτειν τὸ ἐσώτερό του νόημα καὶ τὶς λοφούτιας μᾶς ἀποκαλύπτειν

σχέσεις του μέ την κοινωνική πραγματικότητα—νόημα, πού τὸ συσιτοῖζει ὁ θαμασμὸς τῶν ἀτιθέντων κριτικῶν.

Τὸ ἔργο τοῦ Λένιν ἦταν πολύπλευρο καὶ μεγάλο σὲ ὅγκο καὶ περιεχόμενο. Μά μιὰ κοινὴ ἰδέα περνᾶ μέσα ἀπὸ τὴν πιὸ μικρὴ πτυχή του: ἡ ἰδέα τῆς ἀπελευθερωσης τοῦ 'Ανθρώπου ἀπὸ τὴν 'Εκμετάλλευση. Γ' αὐτὴ τὴν ἰδέα ἀγωνίστηκε καὶ σ' αὐτή ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του. Σήμερα, 20 χρόνια μετὰ τὸ θάνατό του, ἡ ἐπίδραση τοῦ ἔργου του είναι πιὸ μεγάλη παρὰ ποτέ, καὶ διαρκῶς αὐξάνει. Τὰ κομμουνιστικά κόμματα τῶν διαφόρων χωρῶν, ὡργανωμένα πάνω στὸ πρότυπο τοῦ Κόδματος τῶν μπολσεβίκων ποὺ δὲ ὕδιος ὡργάνωσε, ἀγωνίζονται σήμερα στὴν πρώτη γραμμὴ ἐνάντια στὴν ζένη καὶ τὴν ντόπια ἀντίδραση. 'Η ζωὴ καὶ οἱ ἰδέες τοῦ Λένιν ἐμπνέουν καὶ καθοδηγοῦνε κάθε ἀνθρώπο ποὺ θέλει ἔνα καλύτερο κόσμο - τὸν κόσμο τοῦ Σοσιαλισμοῦ — καὶ ποὺ ἀγωνίζεται γι' αὐτόν.

‘Ο σπόρος πού ἔσπειρε ὁ Λένιν, ἀρχισε νὰ ἀποδίδει τοὺς καρπούς του, ὅχι μόνο στὴ Σοβιετικὴ “Ἐνωση, μὰ καὶ σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ κόσμου. Κάτω ἢ π’ τὴ σημαία τοῦ Μαρξισμοῦ—Λενισμοῦ ἀγωνίζεται σήμερα ἡ ἀνθρωπότης γιὰ τὴν ἐλευθερία της, καὶ θά νικήσει.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

ΙΔΟΥ ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Από τὴν Ἰταλία ἥρθε κοντά μου αὐτές τις μέρες ἔνα γράμμα, ποὺ ἀξίζει καὶ πρέπει νὰ δημοσιευτεῖ, γιὰ νὰ λουφάξουν οἱ πατριῶτες τῶν λόγων. Προσωπικὰ δὲν ξαίρω — ἢ δὲν θυμάμαι — τὸν ἐπιστολογράφο. Εἰν̄ δύμας ἀσφαλῶς Ἀκελιστής. δπως μαθαίνω ἀπὸ φίλους τοῦ Ιδού, λοιπόν, τὶ γράφει αὐτὸς δ στρατιώτης τοῦ Κυπριακοῦ Συντάγματος:

«Ἔχω μπροστά μου αύτή τη στιγμή τὸ 11ο τεῦχος τῆς ἀναπημένης μου «Σπίθας» καὶ συγκεκριμένα είμαι προσηλωμένος στὸ ἄρθρο σας «Πάλι ξεχώρισε δ λαός».

«Δέν θέλω νὰ πῶ τίποτε οὔτε γιὰ τοὺς πλουσίους, οὔτε γιὰ τὴν ἀγδιασμένη προτομή τους, οὔτε γιὰ τὴν πρόστυχη προσφορά τους στὸν Ἐθνικὸ Ἔρανο. Ὁ Λαός τοὺς ξαίρει πολὺ καλὰ πιά, ώστε, δ, τι κι' ἂν προσθέσω θάναι ἀπώλεια χρόνου καὶ μελαγιοῦ.

‘Μονάχα δυστιχία ήθελα νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸ δικό μας ἔρα-
νο. Μὲ τὴν εὐκαιρία, ποὺ θὰ γινότανε ψὲς ἡ καθιερωμένη δεκα-
πενθήμερη πληρωμὴ στὸ λόχο μας, κάναμε μιὰ δύμιλια ἀνάμεσα
σὲ 20 ἀνθρώπους, μὲ σκοπὸ τὴ διενέργεια Ἐθνικοῦ ἐφάγου.

Δὲν βρίσκω λόγια νὰ σοῦ ἐκφράσω τὴν προθυμία, τόσο τῶν Ἑλλήνων ὅσο καὶ Τούρκων στρατιωτῶν, προκειμένου γιὰ

ξένα τόσον ιερό σκοπό. Νά! τι μου λέγει ένας: «Φίλε, θάναι πολὺ λίγη ή πληρωμή μου. Καὶ λυπούμαται, πυύ δὲν ἔχω περισσότερα. Ἐννοεῖται, πώς τὰ θυσιάζω δλα. Δὲν εἶναι τίποτε νιά μένα 15 ήμερων στέρηση, μπροστά στὰ 4 χρόνια πείνας τῆς Πατρίδας μας».

«Θέλεις, φίλε Ἀνθία, νὰ μάθεις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Σὲ 5 λεπτά λαμποκοποῦσε ἔνας κατάλογος, «ΤΙΜΗΣ» κατάλογος, μὲ εἰσπράξεις 15 λίρες ἀπό 20 ἀνθρώπους. Οἱ ύπόλοιποι 5 δὲν ἔχαν ἐπιστρέψει ἀπό τὴ δουιλιά τους. Ὁ ἔρανος ἔξακολουθεῖ. Πάντα ἔξεχωρίζεν ὁ Λαός, φίλε Ἀνθία. Μὰ τώρα θὰ ξεχωρίσει γιὰ πάντα.»

Ιταλία 30. 12. 44

Φιλικά
Δ. Κ.

Τρία Χρόνια ΑΛΗΤΗΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ της ΑΛΗΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΜΑΡΙΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ – ΔΗΜ. ΜΠΟΓΡΗΣ

Μὲ τὴν «Καινούργια ζωὴ» τοῦ Μπόγρη, κάνει τὴν πρώτην ἐμφάνιση μὲς τὸν Φεβράρη τὸ Παγκύπριο Θέατρο «Προμηθέας». Τὸ πρωτανέβασε ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη στὴν Ἀθήνα, τὸ 1936, καὶ ἥτανε μιὰ ἀπὸ τις μεγαλύτερες ἐπιτυχίες τῆς. Φτάνει μὲν εἰπεῖθεν πῶς ξεπέρασε τὶς 100 παραστάσεις.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῇ, ρίχνω στὸ χαρτὶ μερικές ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις μου ἀπὸ τὴν προσωπική μου γνωριμία μὲ τὰ συγνοσφέα καὶ τὴν πρωταγωνίστρια τοῦ ἔργου.

‘Ο τελευταῖος λόγιος, ποὺ —φεύγοντας ἀπ’ τὴν Ἀθήνα, τέλη Σεπτεμβρίου τοῦ 1930 —ἀποχαιρέτησα, ήταν ό Δημήτρης Μπόγρης. Τὸν ἥξατρα ἀπὸ πρὶν —ἀπὸ τὸ 1926 —μά εἰδωθῆκα- με μονόχα μιὰ βραδιά, γιὰ μιὰ στιγμὴ, στὴν «Ἀργολίδα», τὸ γνωστὸ καφενεῖο τῆς «Ομόνοιας», δπου περνοῦσαν ὅλες τὶς ὁρες τῆς ἀργίας τους οἱ Ἀθηναῖοι ἡθοποιοί. Δὲν εἶχ’ ἀκόμη ἀρ- χίσει τὴν ἀλήτικη ζωὴ μου, κ’ ἦτανε πρὶν ἐκδοθοῦν τὰ «Σφυρίγ- ματα τοῦ ‘Αλήτη», ποὺ κίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον ὅλου τοῦ κόσμου τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Τέχνης στὴν ‘Ελλάδα.. Καὶ ἀναφέρω αὐτὸ τὸ τελευταῖο, γιατ’ ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο στὸ νὰ γνωρι- σθῷ μὲ τοὺς καλύτερους ‘Ελληνες λογοτέχνες, καλλιτέχνες, δη- μοσιογράφους καὶ φιλότεχνους. Μὲ συγκίνηση θυμάμαι τὴν Ρω- μαϊκὴ ἀνοιχτοκαρδιά καὶ τὸ Ρωμαϊκὸ αὐθορμητισμό, ποὺ μ’ ἀ-

ναζήτησαν στὸ πεζοδρόμι ἡ τὸ παγκάκι μου, στὸ δρόμο εἴτε στὸ πάρκο, καὶ δείξανε γιὰ μένα τὴν πιὸ ἄδολη ἀγάπη. Δὲ θὰ ξε-
χάσω ποτέ, πώς τὰ κουρέλια μου δὲν ἀπωθήσανε κανένα ἀπὸ κοντά μου, μὰ — τὸ ἀντίθετο — τοὺς πρόσφερε θερμῇ φιλοξενί-
αν ἡ οἰκογενειακὴ θαλπωρὴ γνωστῶν καὶ ἀγνώστων φίλων μου.
Δέν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι, ποὺ ἀνακαλύπτοντας τὴν ταυτότητά μου,
μὲ σταματούσανε στὸ δρόμο ἡ μὲ πλησίαζαν καθὼς καθόμουνα σὲ
κάποιο κέντρο, γιὰ νὰ μοῦ συστηθοῦν, νὰ μὲ γνωρίσουν καὶ νὰ
μὲ περιποιηθοῦν σὰ νὰ μὲ ξαίρανε ἀπὸ χρόνια. Στὸ διάστημα
τῆς τρίχρονης ἀλήτικης ζωῆς μου θὰ ἔχουν παρουσιασθεῖ ἑκα-
τοντάδες τέτιες περιπτώσεις.

“Οσο γιὰ τοὺς Ἀθηναίους λογίους καὶ καλλιτέχνες, ἵσως
δὲν ἔμεινε κανένας, ποὺ νὰ μὴν ἔδειξε στοργὴ κ' ἐνδια-
φέρο γιὰ τὸν ποιητὴ τῶν «Σφυριγμάτων τοῦ Ἀλήτη».

Τὸ πιὸ χαρακτηριστικό εἶναι πώς ἔγινα καὶ τακτικὸς φι-
λοξενούμενος τῶν θεατρικῶν παρασκηνίων — ἴδιως τοῦ θιά-
σου τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη — ὅπου καὶ γνώρισα ὅλους τοὺς
ἡθοποιοὺς, ποὺ θριαμβεύανε τότε στὴ σκηνὴ, διπὼς τὸν Ροζάν,
τὸν Μυράτ, τὸν Μινωτή, τὸ Γληνό, τὸ Μαμία, τοὺς πρωταγω-
νιστές τῆς «Ἐλεύθερης Σκηνῆς». Τὸ πῶς γνωρίστηκα μὲ τὴ Μα-
ρίκα Κοτοπούλη, εἶναι μιὰ λεπτομέρεια βαθιὰ χαραγμένη στὴ
μνήμη μου. Ζήτησε ἡ ἴδια νὰ μὲ δεῖ, μετὰ ποὺ διάβασε τὰ
«Σφυριγμάτα τοῦ Ἀλήτη». Κι' ἀνέλαβε νὰ μὲ παρουσιάσει — μὲ
τὸ ποδῆρες καὶ κλειστὸ μέχρι τὰ μάγουλα ἀλήτικο παλτό μου—
ὁ Νίκος Ροζάν, διηγώντας με στὰ παρασκήνια. Ἐκείνη τὴ
στιγμὴ ντυνότανε στὸ καμαρίνι τῆς ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη. Κ' ἥ-
τανε τόση ἡ εὐγένεια τῆς, ποὺ μόλις εἰδοποιήθηκε πώς ημαστε
ἀπ' ἔξω, ἀνοιξε τὴν πόρτα, καὶ μακιγιαρισμένη, ἀτημέλητη ἀ-
κόμα, ἔτρεξε νὰ μοῦ σφίξει τὸ χέρι, νὰ μ' ἀγκαλιάσει καὶ νὰ
μὲ φιλήσει. Τὰ καλά της λόγια, ποὺ ξεφώνησε αὐθόρμητα γιὰ
τὸ ποιητικὸ μου ἔργο, εἶχαν αὐξήσει τὸ κουράγιο μου καὶ μ' ἔ-
καναν νὰ νιώσω βαρύτερο τὸ χρέος μου ἀπέναντι τῆς Τέχνης.

‘Απὸ τὴ γνωριμία μου καὶ τὴ συναναστροφή μου μὲ τοὺς
ἡθοποιοὺς — ἴδιαιτερα μὲ τὸν Ροζάν — καὶ τοὺς λογίους τῆς
Ἀθήνας, ἔχω πολλὰ νὰ διηγήθω. Μὰ αὐτὰ θὰ παρελάσουνε
σιγὰ — σιγὰ στὰ ἀπομνημονεύματά μου ἀργότερα.

“Οσα ἀναφέρονται πιὸ πάνω, εἶναι σχετικὰ μὲ τὴν κίνηση
ποὺ ἔγινε γιὰ μένα καὶ στοὺς κύκλους τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεά-
τρου. Αύτὸ τὸ ἐνδιαφέρον δὲν ήταν δυνατὸ νὰ μὴν ἐπεκταθεῖ καὶ
στὸ Δημήτρη Μπόγρη, τὸν ἔξοχο ἄνθρωπο καὶ τὸν ἔξοχο συγγρα-
φέα. Δὲν τὸν συνάντησα στὰ παρασκήνια. Δὲν τὸν ἀντάμωσα
ποτὲ πρωτύτερα, μ' ὅλο ποὺ — διπὼς μοῦλεγε — ζητοῦσε κάποια
εὔκαιρια νὰ μὲ συναντήσει. Τύπος σοβαρὸς, μελετηρὸς καὶ
ἄφωσιωμένος στὸ ἔργο του, φαίνεται πώς ζούσε τίς πιὸ πολλὲς
ἔλευθερες δῷρες του κλεισμένος στὸ γραφεῖο του, — σ' ἔνα σπί-

τι τῆς δόδου Νικία, κοντά στὴν ἐκκλησιὰ τῆς Ἀγ. Ειρήνης.

Τρεῖς ὅμως μέρες πρὶν τὴν ἀναχώρησή μου ἀπ' τὴν Ἀ-
θηνα — σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ ἡ ἀγάπη μου στὴν Πόλη τοῦ Φωτὸς
ἐπάλευε μὲ τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ν' ἀλλάξω περιβάλλον, νάρ-
θω στὸν τόπο μου, γιὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπ' τὸ δλέθριο πάθος τοῦ
αιθέρα — ἡ Σύμπτωση τὸν ἔφερε στὸ δρόμο μου.

“Υστερα ἀπὸ τρία χρόνια ἀλήτικὴ ζωὴ, εἶχα κατανήσει
σκέλεθρο. Καὶ τὸ χειρότερο: “Ενιωθα ψυχικά τραυματισμένο τὸν
έσυτό μου, γιατὶ οἱ δυναμικότητες ποὺ ἔκρυβα μέσα μου πνιγόν-
ταν ἡ ἀτονηθῆσαν ἐξ αἰτίας τῆς μοιραίας μου ἔξαθλίωσης. “Ε-
μοιαζα μὲν ναυαγὸς, ποὺ πάλευε μὲ τὰ κύματα κι' ἀποζητοῦ-
σε μιὰ σανίδα γιὰ νὰ σωθεῖ, μὰ ἡ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας πολὺ
συχνὰ τοῦ ἀπέλειπε, καὶ ἔτσι ἀφηνότανε στὴν τύχη. ‘Ο Θάνα-
τος δὲν μοῦ κτυποῦσε τὴν πόρτα — γιατὶ δὲν εἶχα στέγη οὔτε
καὶ πόρτα φυσικά — μὰ γύρω μου κι' ἀπάνωθε μου πλανιότα-
νε σὰν ἐφιάλτης, σὰν ἔνα μαύρο κοράκι, ποὺ ἔκρωζε στριγγά
καὶ μὲ καλούσε στὸ ζόφο τῆς ἀνυπαρξίας. Κ' ἥμουνα τότε, μο-
ναχὰ 27 χρονῶν. Στὴν ἀρχὴ, σύσιστικά, τῆς ποιητικῆς καριέ-
ρας μου. Καὶ νεοφύτιστος ἀκόμα στὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα. Πό-
σες ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Τέχνης δὲν
ἔνιωθα νὰ μοῦ βαραίνουνε τοὺς δόμους! Κι' ὅμως, τὸ καταλά-
βαινα πῶς ἀν συνέχιζα ἐκείνη τὴ ζωὴ ἀκόμη πέντε μῆνες, θὰ
μὲ μάζευε τῆς Δημαρχίας τὸ κάρο» ἀπὸ κανένα πεζοδρόμι, ἀ-
πὸ κανένα παγκάκι τοῦ Ζαππείου, ἀν ὅχι κι' ἀπὸ κάποιο καρ-
ροτσάκι — ὅπου συχνὰ ἀπέθετα τὴν κουρασμένην ὑπαρξή μου,
παίρνοντας ἔνα ὑπὸν ἐφιαλτικό, μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω
καὶ τὰ πόδια κρεμασμένα ἔξω ἀπὸ αὐτὸ τὸ καρροτσάκι τῶν σφα-
γίων, σφαγμένος ἀπ' τὸν πόνο τῆς ζωῆς καὶ διαρκῶς σερνάμε-
νος «ῶς πρόβατον ἐπὶ σφαγήν».

Στὰ χείλη μου ἀνεβαίνανε πολλὲς φορὲς οἱ παρακάτω
στίχοι τῶν «Σφυριγμάτων τοῦ Ἀλήτη», οἱ ἐμπνευσμένοι ἀπ' τὸ
μακάβριο καροτσάκι:

“Κι' οὖτ' ἔνα δάκρυ μας κυλᾶ σὰ δροσοστάλα τῆς αδγῆς,
καθὼς στριφογυρίζουμε σὲ μυστηρίων ἔρεβη.
Μέσα στὴν χαύνωση τὸ Ἐγώ συντρίβεται καὶ ρέβει,
ἔνα σκουπίδι ἀσήμαντο, ποὺ τὸ πατᾶν στὴ γῆ.

“·Ως τόσο, κι' ἀν κάποια βραδιά, δίχως νὰ δώσουν προσοχή,
γελώντας, τὸ φορτώσουνε στῆς Δημαρχίας τὸ κάρο,
σύτο, ποὺ ζώντας γνώρισε μύριες φορὲς τὸ Χάρο,
βουβά κι' ἀδιαμαρτύρητα στὸ Σύμπαν θὰ χαθεῖ».

[Απὸ τὸ ποίημα «Ο ΚΑΤΗΦΟΡΟΣ».]

Εἶναι ἀλήθεια, πώς ἡ παθητικὴ αὐτὴ ἀντίσταση, ποὺ εἰ-
ναι διάχυτη στὰ «Σφυριγμάτα τοῦ Ἀλήτη», εἶχε ὑποστεῖ μεγά-
λη τροποποίηση. κι' ἀλλάξει ριζικά στὸ «Ἄγιε Σατάν, ἐλέησόν με»

μετά τη διοχέτευση τής άγανάκτησης και τής πικρίας μου σ'έπειτα στατικά καλούπια. Μά είναι κιόλας φανερό, πώς δέν κατώρθωσα άκόμη, δσον καιρό ζούσα στην Ἀθήνα, νά νικήσω τὸν Ἐαυτὸν μου και τὶς ἀδυναμίες μου, νά πάρω μέρος ἐνεργός ὥς ἀγωνιστής στὸ ἑπαναστατικό κίνημα και ν' ἀπαλλαγῶ ἀπό τὰ τραύματα τοῦ παρελθόντος.

"Ετσι, ή ἀπόφαση νά γυρίσω στὴν Κύπρο, γιὰ ν'. ἀρχίσω μιὰ καινούργια ζωὴ, αὐστηρὰ ἴσορροπημένη, πειθαρχημένη και γεμάτη δράση, ἐνῶ είχε παρθεῖ πολλὲς φορὲς και τελευταῖα ἔμπαινε στὸ στάδιο τῆς πραγματοποίησης μὲ τὴν ἑτοιμασία τῶν διαβατηρίων μου, ὑπῆρχε πιθανότης ν' ἀκυρωθεῖ τὴν τελευταῖα στιγμή. Τὸ κεφάλαιο τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Βίκτωρα Οὐγκῶ — «Τρικυμία ἐν κρανίῳ»—ἀντιγραφότανε μὲ δῆλη τὴν ἀγωνία και τὴ δραματικὴ μορφή του στὶς τελευταῖες σελίδες τῆς ζωῆς μου στὴν Ἀθήνα.

Κ' ἦταν σ' αὐτὴ τὴν ψυχολογικὴ κατάσταση—τῆς πάλης και τῶν ἀμφιταλαντεύσεων—ποὺ μὲ βρῆκε ὁ Δημ. Μπόγρης και μέ τράβηξε στὸ σπίτι του.

Νέος κι' αὐτὸς—ἴσως πεντέξη χρόνια πιὸ μεγάλος ἀπὸ μένα—γνώριζε τὴ ζωὴ και τοὺς ἀνθρώπους σὰν ἀνατόμος, ποὺ μὲ τὸ νυστέρι τῆς σκέψης του προχωροῦσε στ' ἀνεξερεύνητα βάθη τῆς ἀνθρωπινῆς ψυχῆς. Κι' ἄν τοῦλειπε ἡ πεῖρα τοῦ πεζοδρομίου, ή πεῖρα ἡ αἰματηρή, ποὺ φέρνει ἀπευθείας σὲ... ἐπαφὴ τὰ θύματα και τὰ ναυάγια τῆς ζωῆς μὲ τὴ σκληρὴ πραγματικότητα, είχε μιὰν ἄλλη δύναμη Ικανὴ ν' ἀντισταθμίσει αὐτὴ τὴν ἔλλειψη: Τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια, τὴ διαισθησὴ και τὴν πλούσια δσο και γόνιμη παρατηρητικότητα, ποὺ τὸν ὠπλίζανε μὲ τὴν Ικανότητα νά ἐμβαθύνει σὲ κάθε κατάσταση, ν' ἀδράχνει ἀπὸ τὴ γύρω του πραγματικότητα δλοκληρωμένους τοὺς τύπους και τοὺς χαρακτῆρες, νά τοὺς μελετᾶ και νά τοὺς βλέπει μὲ τὴν ἡρεμη φιλοσοφικὴ ἐνατένιση.

Εἶχα, λοιπόν, ἀπέναντι μου τὸν συγγραφέα ποὺ μὲ μελετοῦσε ὡς τύπο, κ' ίσως ἐπλούτιζε κείνη τὴ στιγμὴ μὲς τὸ μυαλό του τὸν κατάλογο τῶν μελλοντικῶν ἥρωων του. Μά, πάνω ἀπ' ὅλα, εἶχα μπροστά μου τὸν ἀληθινὸν καλλιτέχνη, ποὺ θλιβότανε γιὰ τὸ δράμα ἐνδὸς ποιητῆ, και τὸν ἀγνὸ ἀνθρωπο, τὸν πονετικό, τὸν στοργικό και πάντα ἔτοιμο νά πάρει ἀπὸ τὸ χέρι ἔνα συνάνθρωπο ριγμένο σὲ χαλασμένα μονοπάτια τῆς ζωῆς γιὰ νά τὸν διδηγήσει στὸ φυσικό του δρόμο.

Φτάσαμε στὸ γραφεῖο του—στὸ σπίτι του—χωρὶς νά πεῦμε τίποτα γιὰ τὸ ταξίδι μου, ποὺ ἀπεφάσισα νά κάνω, κι' αὐ-

τὸς τὸ εἶχε πληροφορηθεῖ, δπως και ἄλλοι Ἀθηναῖοι λόγιοι.

Μά ὅταν πιά, μὲ τὸ μειλίχιο ὕφος του, μὲ τὴν εύγένεια και τὴν καλωσύνη του, κατάλαβε πῶς είχε κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη μου, ἀρχισε νὰ μοῦ μιλάει σὰν ποιητῆς γιὰ τὴν πλατιὰ τὴ θάλασσα, τοὺς γλάρους, τὰ καράβια ποὺ ξανοίγονται στὸ πέλαγο, τὴν ὡμορφιὰ και τὴν ἀπλότητα τῆς νησιώτικης ζωῆς—λέεις και μοῦ διάβαζε κάποια σελίδα ἀπὸ θεατρικό του ἔργο τοποθετημένο σκηνικά σ' ἓνα νησί. Τ' «Ἀραβωνιάσματα»—τὸ ἔργο ποὺ τὸν είχε ἐπιβάλει—ἡρθαν αὐτόματα στὴ μνήμη μου. Κ' ἔβλεπα μὲς τὰ φωτεινά του μάτια νὰ παιγνιδίζονται οἱ ἀνταύγειες μιᾶς γαληνεμένης θάλασσας και νὰ παρελαύνουν οἱ νησιώτικοι τύποι, οἱ γέροι ναυτικοί, οἱ σφριγγής και ρεδομάγουλες χωριατοπούλες, τὰ πανηγήρια και τὰ γλέντια τοὺς, οἱ χοροί και τὰ ωραῖα τους ἔθιμα.

Μιὲν νοσταλγία ἔπιπνησε βαθιά μου: 'Η νοσταλγία τοῦ νησιοῦ μου. Κ' ἦταν ἡ πρώτη φορά, ποὺ ἔνιωσα τόσο ἔντονα τὸν πόθο νὰ λυτρωθῶ—ἔστω γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα—ἀπὸ τὸ θόρυβο και τὶς ἀγωνίες τῆς πολύβουης πολιτείας. Αὐτὴ τὴ νοσταλγία μοῦ τὴν ὑπέβαλε ὁ Μπόγρης, περιγράφοντας τὴν ὡμορφιὰ τῆς νησιώτικης ζωῆς.

'Η «τρικυμία ἐν κρανίῳ» είχε κωπάσει. Κι' ὅταν μὲ τρόπο ὁ Μπόγρης ἔστρεψε τὴ συνομιλία μας εἰδικά στὸ θέμα τοῦ ταξιδιοῦ μου, ἐγὼ ὠνειρεύομουνα μιὰ πλώρη κ' ἔβλεπα ὅρθιο τὸν ἔαυτό μου ν' ἀγκαλιάζει μὲ τὰ μπράσα τῆς μεγάλης νοσταλγίας τ'^τ ἀγαπημένο μου νησί, μὲ τὴ ματιὰ ἀπλωμένη στὴν πλατιὰ τὴ θάλασσα.

—Ἐκεῖ θὰ βρεῖς τὸν ἔαυτό σου. Καὶ θὰ γυρίσεις στὴν Ἀθήνα πιὸ δυνατός, σὰν ἄλλος ἀνθρωπος... εἰπε σὲ μιὰ σπιγμὴ ὁ Μπόγρης, ὅσαν κατάλαβε πῶς νίκησε μὲ τὸ λεπτὸ και ψυχολογιμένο τρόπο του και τὸν τελευταῖο μου δισταγμό.

Φεύγοντας ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, ἔπαιρνα μαζί μου και τὰ τρία ὡς τότε ἐκδομένα ἔργα του—τὸν «Ιατρὸ Μαυρίδη», τ' «Ἀραβωνιάσματα» και τὴ «Δράκαινα»—μὲ μιὰ θερμὴ ἀφιέρωση. Μαζὶ μ' αὐτά, και τὴ γαλήνια μορφή του, τὴν πολιτισμένη του ἔκφραση, ποὺ μὲ συνάδενε στὸ τιξίδι ὡς ἡ στερνὴ ἔντυπωση ἀπ' τὴν ἐφτάχρενη διαμονή μου στὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἀντιχούσανε βαθιά μου τὰ λόγια του τὰ τόσο ποιητικὰ γιὰ τὰ νησιά, γιὰ τὰ καράβια και τοὺς γλάρους.

Τώρα, μὲ τὸ διάβασμα τῆς «Κανούργιας ζωῆς» και τὴν παρακολούθηση τῶν δοκιμῶν τοῦ «Προμηθέα», ἀνέπλασα μαζὶ τὶς δύο μορφές: τοὺς Μπόγρη και τὴς Κοτοπούλη, ποὺ ἔνσάρκωσε τὸ οὖλο τῆς Ἀγλαΐας. Κ' ἔριξα στὸ χαρτὶ τὶς ἀναμνήσεις μου, ζώντας νοερὰ στὸν κόσμο ποὺ τόσο ἀγάπηγα—στὴ μενεγεδένια πομπεία, τὴν Ἀθήνα, τὴν ἀθάνατη Ἀθήνα.

ΑΛΑΛΑΓΜΟΣ

Πήραν φωτιά τὰ σύγνεφα, καὶ πυρπολεῖται ἡ Γῆ.

Στιγμὴ εύφροσύνης καὶ λυγμῶν, ἐπίσημη στιγμὴ,
ποὺ κόσμοι σὲ ώνειρεύτηκαν καὶ πλήθη σὲ καλοῦσαν
ἐνῷ σὲ νύχτα ζοφερὴ ταπεινωμένοι ἔζουσαν,
δόσε ρυθμὸ στὴ σκέψη μου καὶ χρῶμα στὴ φωνή.

Κάτι σὰν παραλήρημα σ' αἰθέρια μουσική,
μὲς ἀπ' τὰ μύχια τῆς καρδιᾶς αὐθόρμητο ἀναβρύζει
Μὲ νότες τὰ πεντάγραμμα τοῦ Ἀπείρου πλημμυρίζει,
κι' ἀποζητᾶ νὰ ὑποταχθεῖ σὲ ἀρμονικὴ μορφή.

Πήραν φωτιά τὰ σύγνεφα καὶ πυρπολεῖται ἡ Γῆ.

Ίσκιοι, ποὺ τούς ἀρνήθηκε σάρκα, ψυχὴ ἡ ζωὴ,
κι' ἥσαν ωχρὰ φαντάσματα στὸ κάστρο τοῦ θανάτου,
σὲ φλόγες ἀνυπόταχτες σκορπάνε τὰ δεσμά του,
παίρνοντας αἷμα ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ σάρκα καὶ ψυχὴ.

Τὸ κάστρο — πυροτέχνημα — ἀναφλέγεται, κι' αὐτοὶ,
τριγυρισμένοι ἀπὸ καπνούς, ἐρείπια δρασκελοῦνε,
τὰ νέφη ἀδράχνουν, στὴ φωτιά κουρέλια τὰ πετοῦνε,
καὶ φεύγουνε ἀλαλάζοντας μὲ ὄρμὴ θριαμβευτική.

Πήραν φωτιά τὰ σύγνεφα καὶ πυρπολεῖται ἡ Γῆ.

Ἄνοιξε, ὡ πύλη τοῦ Φωτός, ἐρμητικὰ κλειστὴ
γιὰ τῶν ἀθώων κατάδικων τὰ θλιβερὰ τὰ πλήθη,
ποὺ σὲ χτυποῦν την ὥρ' αὐτὴ μὲ σιδερένια στήθη,
ἐλεύθεροι ἀπ' τῆς Κόλασης τὴ μαύρη φυλακή.

Ἄνοιξε, ὡ πύλη τῆς ζωῆς, κ' ἥρθ' ἡ μεγάλη αύγη,
ποὺ κόσμοι ώνειροπόλησαν καὶ πλήθη ἐλαχταροῦσαν
ἐνῷ σὲ νύχτα ζοφερὴ ταπεινωμένοι ἔζουσαν,
ἴσκιοι χλωμοί, γυμνοὶ ἀπὸ φῶς καὶ σάρκα καὶ ψυχὴ.

Πήραν φωτιά τὰ σύγνεφα καὶ πυρπολεῖται ἡ Γῆ.

Μεθάτε, μάτια, ἀπὸ χαρά, μὲ τὴν εἰκόνα αὐτή,
ποὺ ἥταν γιὰ χρόνια καὶ καιρούς χιμαιρικὴ ὀπτοσία
καὶ ζούσε μόνο ὡς ὄραμα στῆς Γῆς τὴ φαντασία,
ἐνῷ μολύβια σύγνεφα παντοῦ εἶχαν ἀπλωθεῖ.

Στιγμὴ εύφροσύνης καὶ λυγμῶν, ἐπίσημη στιγμὴ,
ποὺ τόσο σὲ λαχτάρησα καὶ πάντα σὲ ποθοῦσα,
θᾶθελα μ' ἔνα ἀλαλαγμὸ τὸ Σύμπαν νὰ δονοῦσα,
μέχρι τ' ἀστέρια ὑψώνοντας τοῦ Ἀνθρώπου τὴ φωνή,

Πήραν φωτιά τὰ σύγνεφα καὶ πυρπολεῖται ἡ Γῆ.

ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΜΑΣ

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ἐντατικῆς πνευματικῆς δουλιᾶς, μόχθων καὶ
θυσιῶν, ἔγει περάσει ἀπὸ τὴν πρώτη ἔκδοση τῆς «ΦΛΟΓΑΣ». Δὲν
θὰ ἀσχοληθοῦμε ἐμεῖς γιὰ τὴ συμβολὴ τῆς στήν πνευματικὴ κ' ἐκ-
πολιτιστικὴ, κίνηση τοῦ τόπου. Οὕτε καὶ περιμένοντας νὰ βρεθοῦν
πολλοὶ εἰλικρινεῖς καὶ τίμιοι ἀνθρώποι, ποὺ δημόσια θὰ ἐκτιμήσουν
καὶ θὰ κρίνουν δίκαια τὴν προσπίθειά μας. 'Η μοχθηρία κ' ἡ
ἀδιαφορία γιὰ δσούς ἐργάζονται μὲ ανταπόγνηση γιὰ τὴν πνευμα-
τική μας ἀνύψωση, είναι Κυπριακὸ φαινόμενο πολὺ γνωστό. Τοὺς
ἀφήνουμε δύοντας νὰ ἀναπαύωνται στὴ στενόκαρδη καὶ νωθρὴ
ἀτμόσφαιρά τους.

Οὔτε, ἐπίσης, θὰ ἐκφράσουμε παράπονα γιὰ τὸ γεγονός, δτι ὁ
κύκλος ποὺ ἀγκάλιασε τὴ «ΦΛΟΓΑ» καὶ τὴ «ΣΠΙΘΑ» είναι περι-
ωρισμένος, κι' δτι δὲν ἔγινε καμιαὶ θετικὴ προσπάθεια — ἀπ' δσούς
πρεπε νὲ ἐνδιαφερθοῦν — γιὰ τὴν εὐρύτερη ἔξιπλωσή τους. 'Αντι-
μετωπίζουμε δλόρθοι, ἀλύγιστοι καὶ θαρραλέοι κάθε ἀντίδραση καὶ
ἀστοργία. Θὰ συνεχίσουμε τὸ δρόμο μας καὶ κάτω ἀπ' τὶς σκληρότερες
συνθῆκες, γιατὶ πιστεύουμε πῶς ἐργαζόμαστε γιὰ μιὰ μεγάλη ὑπόθε-
ση: γιὰ τὸ ξύπνημα τοῦ λαοῦ καὶ τὸ ἀνέβασμα τοῦ πνευματικοῦ ἐπι-
πέδου του.

«ΠΡΟΦΑΣΕΙΣ ΕΝ ΑΜΑΡΤΙΑΙΣ».

ΟΠΩΣ κι' ἂν θέλει κι' ἂν ζητᾶ νὰ ἔξαγνισθεῖ ἢ πολιτικὴ τῆς Βρετανικῆς Κυβερνησῆς γιὰ τὸ μεγάλο τῆς δλίσθημα στὸ 'Ελλητοὺς τίμιους καὶ προσδευτικοὺς ἀνθρώπους, πὼς ἔδρασε κ' ἐνέργησε μέσα στὰ πλαίσια τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν. Ή ἵστορία τὰ σημείωσε δόλα. Καὶ ἔξαπολουθεῖ νὰ τὰ σημειώνει. Οἱ κατηγορίες, ποὺ ἐκπέμπονται ἐνάντια στὸ ΕΑΜ καὶ τὸν ΕΛΑΣ, εἰναι ἀπλὲς «προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις». Αὐτὸ τὸ ξαίρει ἀπὸ κοντὰ δ' 'Ελληνικὸς λαός, ποὺ ἀπεθέωσε καὶ θαυμάζει τοὺς ἀληθινοὺς ἥρωες, τοὺς ἔλευθερωτὲς ἀντάρτες του, καὶ τοὺς πραγματικοὺς καθοδηγητές του στὸ δρόμο τῆς ἀληθινῆς ἔλευθερίας καὶ εὐτυχίας.

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ

Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ θαυματουργεῖ καὶ σήμερα, δῆπος πάντα. Προχωρεῖ ἀκάθετος πλήττοντας στὴν καθού τὸ φασισμό, σὲ Γερμανικὸ ἔδαφος. Εἶναι δὲ στρατὸς τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Στάλιν—δὲ στρατὸς τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, ποὺ μπροστά του δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ κανένα ἐμπόδιο, κανεὶς φραγμός, γιατὶ καὶ πάνω ἀπὸ τὸν τελείστατο δπλισμό του καὶ τὴ θαυμάσια ὅργανωσή του στέκεται ἐνα δήπτητο ἥθικὸ δύλο: Η ΠΙΣΤΗ στὰ μεγάλα πανανθρώπινα τάλλευση τοῦ συνανθρώπου του.

ΓΕΛΟΙΑ ΓΑΥΓΙΣΜΑΤΑ

ΓΑΥΓΙΖΟΥΝ τὰ σκυλιὰ καὶ δῶ στὸν τόπο μας. Έκθυάζουν τὸν Πλαστήρα καὶ εὐχαρίστωσις θὰ βλέπουν τὸν Πάγκολο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ 'Ελληνικοῦ Στρατοῦ. Γανγίζουντε κ' ἐνάντια στὸ ΕΑΜ κ' ἐνάντια σὲ δλους τοὺς πρωτολόρους τοῦ λαϊκοῦ ξυπνήματος. "Ας συνεχίσουν τὰ γαυγίσματά τους. Δὲν ἔχουνε—καὶ δὲν μποροῦν—νὰ κάνουν τίποτ' ἄλλο. Εἶναι δὲ χρεωκοπημένη ἀντίδραση, ποὺ ἔχει βγάλλει φαλλιμέντο ἀπὸ καρδιὰ καὶ μάταια προσπάθει νὰ κρατήσει τὴν καταρρακωμένη τῆς

“ΑΘΕΟΙ” ΚΑΙ ΘΕΟΜΠΑΙΧΤΕΣ

Οι «ΑΘΕΟΙ» —ἔτσι μᾶς λένε οἱ θεομπαῖχτες — στὶς τελευταῖς ἐκκλησιαστικὲς ἐκλογὲς ἔχουνε πάρει στὰ χέρια τους καὶ τὶς ἐκκλησίες. "Υστερ' ἀπ' αὐτὸ διερωτῶνται μὲ τὸ δίκαιο τους: «Τὶ μᾶς ἀφησαν, λοιπὸν;». Τὶ σᾶς ἀφῆσαμε; Τὶν τύφλα σας!

Ο ΤΡΟΜΕΡΟΣ ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

ΠΡΩΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ — ἔκανε δηλαδὴ τὸν κομμουνιστὴ — ἀρχομανῆς καὶ ἐπιτήδειος, κατώρθωσε ἐπὶ τέλους ν' ἀνεβεῖ στὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ προβάλλει σήμερα ὡς ἀγροτικὸς ἡγέτης. 'Αλλ' ὥχι ὡς ἀριστερός. Οὔτε ὡς φιλεργάτης τούλαχιστο. Τὸ ἔναντίο : 'Ἐρωτοτροπεῖ μὲ τὸ φασισμό, ἐρωτοτροπεῖ μὲ τὸ ΚΕΚ, τὸ κατ' ὄνομα «'Εθνικὸ Κόμμα», ἐρωτοτροπεῖ μὲ τὶς λιρίτσες, ἐρωτοτροπεῖ μὲ τὴν ἀρτηριοσκλήρωση, καὶ κατακτᾷ ὡς ἐραστὴς τοῦ πεζοδρομίου ἀρκετὲς καρδιές. Πόλεμον ἄγριον ἐκήρυξε ἐνάντια στοὺς ἐργάτες. Καὶ προσπαθεῖ νὰ στρέψει τοὺς ἀγρότες ἐνάντια σ' αὐτούς. Οὔτε ν' ἀκρύσει δέχεται γιὰ ἐνιαῖο ἐργατο-ἀγροτικὸ μέτωπο. Τὸ ἀποκρούει, —τὸ φοβᾶται κατ' ἀκρίβειαν— καὶ ἴσχυρίζεται πῶς σὲ κανένα μέρος τοῦ κόσμου δὲν πραγματοποιήθηκε. 'Ο πρώην κομμουνιστὴς, ποὺ ὅταν ἥμαστε μαζὶ στὶς Κεντρικές Φυλακές —έκεινος, φυσικά, γιὰ λόγους ἄσχετους μὲ τὸ παγκόσμιο κίνημα τοῦ προλεταριάτου— ἔκανε τὸν πολύδαιρο καὶ τὸν σπουδαῖο Μαρξιστή, ἔχασε σήμερα τὴ μνήμη του. Καὶ δέχασε πῶς ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας ἀπὸ τὸν Τσαρικὸ ζυγὸ κ' ἡ ἐπικράτηση τῶν ύγειεών σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν σ' αὐτὴ τὴ χώρα δοφείλονται ἵσα-ἵσα στὴ δημιουργία τοῦ ἐνιαίου ἐργατο-ἀγροτικοῦ Μετώπου. Κι' ἄν εἶν' ἀλήθεια, πῶς σὲ κανένα ἄλλο τόπο —ἄφοῦ ἡ Σοβ. Ρωσία τὸν πειράζει σήμερα— δὲν ἔσμιξαν κάτω ἀπ' τὴν Ἰδια πολιτικὴ σημαία δλ' οἱ ἐργάτες κι' δλοι οἱ ἀγρότες, πρέπει νὰ τονισθεῖ πῶς σὲ κανένα ἐπίσης τόπο οἱ ἀγρότες δὲν στράφηκαν ἐνάντια στοὺς ἐργάτες — ἀδελφούς ἐξ αἷματος, «φύσει καὶ θέσει».

Μόνον αὐτός, ὁ νῦν κομμουνιστοφάγος, ἐπιχειρεῖ τὸ ἀνόητο τόλμημα νὰ καλλιεργήσει τὸ μῆσος ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς δυὴ μεγάλους μοχλοὺς τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ διατηρήσει ἔνα μεταξύ τους πόλεμο, ποὺ αὐτὸς ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς ΠΕΚ ἔμπνεύσθηκε, ἐκήρυξε καὶ τὸν ύποδαυλίζει.

"Ο, τι ἀπομένει στὸν περιβόητο Μελῆ, εἰναι νὰ βρεῖ ἔνα τρόπο, ὡς τρομερά ἐπιτήδειος, νὰ ἀφαιρέσει καὶ τὴ μνήμη δσων ξαίρουντε τὸ παρελθόν του. Τότε, θὰ ἀποφύγει τὸ ρεζίλεμα, πρὶν οἱ ἀγαθοὶ ἀγρότες γνωρίσουν πέρα ὡς πέρα τὸν ἐπικίνδυνο τυχοδιωκτισμό του.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ... Η "ΦΛΟΓΑ" ΚΑΙ Η "ΣΠΙΘΑ"

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ, Ιστορικὸς καὶ «ύψηλὴ προσωπικότης»—δ Γυμνασιάρχης τῆς Κερύνιας—ταξαλε μὲ τέ «ΦΛΟΓΑ» καὶ τὴ

N

«ΣΠΙΘΑ» Ἀπαγορεύει στοὺς μαθητές του—ἐπὶ ποινῇ θανάτου—νὰ τὶς διαβάζουν. Μάλιστα, ὁ μεγάλος Πάπας ἀποφθέγγεται πῶς εἶναι «ἀνήθικα» ἀναγνώσματα. Αὐτὸς σημαίνει πῶς κόλλησε ἀπὸ τὸν Πολύκαρπο, τὸν πάτρωνά του π' ὅλο μιλάει γιὰ ἡθικὴ, μὰ ἐννοεῖ τὴν ἡθικὴ μόνο ως ὅργανο τῶν συμφερόντων του, ἀδι τιφορο ἄν αὐτά ἔρχονται σὲ σύγκρουση μὲ ὅ, τι εἶναι ἀλήθεια ἡθικὸ καὶ δικαιο.

Εἶσαι ἀξιολύπητος, ἀγαπητὲ Κλεάνθη, γι' αὐτό σου τὸ κατάντημα. Μὰ εἶναι ζήτημα ἄν σέ λυποῦνται οἱ μαθητές σου. Τὸ πιθανώτερο εἶναι πῶς γελοῦν μὲ τὸ σατραπισμό σου, μ' ὅλο ποὺ δ βιούρδουλας τῶν ἀπειλῶν σου θᾶπετε νὰ τοὺς κάνει κατακίτρινους κι' δταν ἀκόμα τοὺς θερμαίνουν τὴν ψυχὴν «ΦΛΟΓΑ» καὶ ἡ «ΣΠΙΘΑ».

«Η ΖΩΗ ΜΟΥ ΣΘΥ ΑΝΗΚΕΙ»

Μετὰ τὴν θρυλικὴ «Νατάσα», ποὺ τόσο ἐκτιμήθηκε ἀπὸ τὸ κοινό μας, ὁ κινηματογράφος Παπαδοπούλου τὴν Κυριακὴν, 21 τοῦ Γενάρη, προβάλλει τὸ κοινωνικὸ δρᾶμα «Η ζωὴ μου σοῦ ἀνήκει» μὲ πρωταγωνιστὲς τοὺς: Λιού "Αὔρες, Λιόρεν Ντέϊβι, Μπονίτα Κράνβιλ καὶ Λιονέλ Μπάροιμορ. Πρόκειται γιὰ ἔνα φίλμ μὲ ἀγωνιώδη κ' αἰσθηματικὴ ὑπόθεση, μὲ πολλὰ δραματικὰ ἐπεισόδια, καὶ ἀρκετὸ ἐπιστημονικὸ ἔνδιαφέρον. Ο "Ερως, δ ἀνθρώπινος πόνος, ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ πραγματικότης, τύποι δάφοροι καὶ σκηνές ποὺ συναρπάζουν, καθιστοῦν ἀξιόλογο τὸ δραματικὸ αὐτὸ ἔργο.

«ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΚΩΤΩΣΕ»

Γεμάτο μυστήρια καὶ ἀγωνίες, προβάλλεται στὸ «Μαγικὸ Παλάτι» τὴν Κυριακὴν, 21 τοῦ Γενάρη, τὸ φίλμ «Αὐτὴ τὴν οκτώσεα» μὲ πρωταγωνιστὲς τὴν "Ιντρα Λουπίνο, τὴν "Εβελιν Κέϋς, τὸν Λουύς Χέγγουωρθ κ.ἄ. Ἡ ὑπόθεση στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν ἴστορία μιᾶς πλούσιας γυναικας—πρώην ἡθοποιοῦ—ποὺ ἔτρεφε ἔξαιρετικὴ ἀδυναμία καὶ στοργὴ σὲ δυὸ ἀδελφές της ἀδικημένες δ' π' τὴν φύση. "Ενα μεγάλο ἔγκλημα διαπράττεται καὶ ἡ ἀρωνία κορυφώνεται στὸ ξεδιάλυμα τοῦ μυστηρίου. "Ει Δικαιοσύνη ἔχει τὸν λόγο. Κι' δ ὁ θεατὴς ζεῖ σὲ μὰ ἀτμόσφαιρα ἐρωτηματικῶν, περιμένοντας τὴν λύση τοῦ τόσο συγκινητικοῦ δράματος.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ συνδρομητὲς τῆς «ΦΛΟΓΑΣ» νὰ ἐμβάσουν τὶς συνδρομές τους—ὅσοι καθυστεροῦν—γιὰ τὸ β' χρόνο σύμφωνα μὲ τὶς ἀποδείξεις ποὺ τοὺς στάλθηκαν. Κ' οἱ ἔξαμηνοι τῆς «ΣΠΙΘΑΣ» γιὰ τὸ β' ἔξαμηνο (σελ. 3)

'Ἐπίσης, κι' ὅσοι καθυστεροῦν προτιγούμενες συνδρομέες.

Τυπώθηκε στοῦ «ΖΑΒΑΛΛΗ»—στὴ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

K. A. Σταύρου
Καδήρ Τέγη, Γάρν.
Συντάξει.

